

Πολύγλωσσο Kamishibai: Από την εκπόνηση στην εφαρμογή

Παραρτήματα

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Οργάνωση των καρτών

Μέρος 1: Kamishibaï και εξωσχολική εμπειρία

Θέμα 1 Εξωσχολική εμπειρία

Θέμα 2 3-5 ετών (νηπιαγωγείο)

Θέμα 3 6-10 ετών (δημοτικό)

Θέμα 4 11-15 ετών (γυμνάσιο)

Μέρος 2 Kamishibaï και παιδαγωγικά πλεονεκτήματα

Θέμα 5 Kamishibaï και δεξιότητες-κλειδιά ΕΕ 2018

Θέμα 6 Kamishibaï και αγωγή του πολίτη

Θέμα 7 Χρήση των γλωσσών: Ποιες επιλογές; Ποια διακυβεύματα;

Θέμα 8 Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις

Θέμα 9 Διάχυση: στρατηγικές, εκδηλώσεις

Μέρος 3 Kamishibaï και διαθεματικότητα

Θέμα 10 Διεπιστημονικότητα και κατασκευή ενός castelet: μαθηματικά, τεχνολογία

Θέμα 11 Διεπιστημονικότητα και κατασκευή των καρτελών: εικαστικές τέχνες

Θέμα 12 Διεπιστημονικότητα και δόμηση της αφήγησης

Θέμα 13 Διεπιστημονικότητα: θέατρο, μουσική, παραμύθι ...

Μέρος 4 Τεχνικά δελτία

Θέμα 14 Κατασκευή των καρτελών

Θέμα 15 Διεξαγωγή των παιδαγωγικών παρεμβάσεων

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aνείρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Εισαγωγή

Τα παραρτήματα που βρίσκονται σε αυτό το τεύχος έχουν έναν πολύ συγκεκριμένο σκοπό: να προτείνουν ένα εκπαιδευτικό αρχείο για κάθε συμμετέχοντα/ουσα του έργου Kamishibaï που είτε έχει ήδη συμμετάσχει σε έναν διαγωνισμό, είτε σκοπεύει να συμμετάσχει σε αυτόν για πρώτη φορά, είτε έχει την πρόθεση να ξεκινήσει την υλοποίηση ενός πολύγλωσσου kamishibaï.

Το παράρτημα αποτελείται από ένα σύνολο καρτών, θεωρητικών και πρακτικών, πάνω στις επιμορφωτικές απόψεις που συνδυάζει αυτό το δημιουργικό και εμπλουτισμένο έργο και το οποίο βασίζεται σε πραγματικές εμπειρίες και μαρτυρίες από διαφορετικές χώρες και κοινωνικές πραγματικότητες. Από το 2018, το δίκτυο Kamilala έχει δημιουργηθεί χάρη στην συμμετοχή διαφορετικών δικτύων συνεργατών. Το Πανεπιστήμιο του Aveiro (Πορτογαλία), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Ελλάδα), η Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste (Ιταλία) - που αποτελούν μέρος των κοινοτήτων Kamishibaï (kaminautés) προσφέροντας στις περιοχές τους τον πολύγλωσσο διαγωνισμό Kamishibaï - και το Πανεπιστήμιο Paris 8 έχουν λάβει υπόψη τους για τη δημιουργία αυτού του τεύχους την εμπειρία τους στην επιμόρφωση και τις μαρτυρίες των συμμετεχόντων/ουσών στον διαγωνισμό μέσω των ημερολογίων καταγραφής.

Κάθε ομάδα που συμμετείχε στον διαγωνισμό παρείχε, μαζί με το τελικό έργο της, ένα ημερολόγιο καταγραφής που αφηγούνταν την υλοποίηση ενός πολύγλωσσου kamishibaï. Αυτό το αρχείο κατέστησε δυνατή την αξιολόγηση της ικανοποίησης και του αντίκτυπου του έργου στους/στις συμμετέχοντες/ουσες και παρείχε ποσοτικά δεδομένα (γλώσσες που χρησιμοποιήθηκαν, χρόνος που αφιερώθηκε στο έργο, τύπος εκπαιδευτικών δομών που εκπροσωπήθηκαν, αριθμός συμμετεχόντων μαθητών) αλλά και ποιοτικά δεδομένα (εκτιμήσεις, προσωπικές μαρτυρίες, αφηγήσεις εμπειριών) που αποτέλεσαν αντικείμενο κριτικής και θεωρητικής διεργασίας στον παιδαγωγικό τομέα.

Αυτό το αρχείο είναι επομένως ο καρπός του διαμοιρασμού των εμπειριών και η πρόθεση των δημιουργών του είναι να αποτελέσει ένα συμπληρωματικό εργαλείο του πρώτου τεύχους έτσι ώστε να καθοδηγήσει τον/την επιβλέποντα/ουσα του έργου σε επιπλέον επιμορφωτικές απόψεις βασιζόμενες στην παρουσία άμεσων μαρτυριών που θα επιτρέψουν ακόμη ευρύτερη και πληρέστερη θεώρηση του πολύγλωσσου kamishibaï.

Οργάνωση καρτών

Οι κάρτες έχουν συγκεκριμένη μορφή, περίπου ένα φύλλο A4 διπλής όψης. Οι δημιουργοί τους τις παρουσιάζουν ως κείμενα με δυνατότητα ανεξάρτητης λήψης, ως θεματικές ενότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωριστά, αλλά φυσικά έχουν μια σύνδεση μεταξύ τους.

Το κοινό στοιχείο που τις ενώνει χαρακτηρίζεται από το εκπαιδευτικό και διαπολιτισμικό ενδιαφέρον που εγείρει ένα έργο Kamishibaï και από το γεγονός ότι, ό,τι υπάρχει σε κάθε κάρτα δεν έχει παραχθεί βάση θεωριών, αλλά βασίζεται σε συγκεκριμένες εμπειρίες δασκάλων ή εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στον διαγωνισμό για το πολύγλωσσο Kamishibaï.

Το χρώμα που δίνεται σε κάθε μέρος είναι ένα επιπλέον σημείο αναφοράς γιατί μας επιτρέπει να προσανατολιστούμε σε μια πιθανή επιλογή:

Είναι στο χέρι του καθενός να προσεγγίσει την ανάγνωση αυτών των καρτών σύμφωνα με τις απαιτήσεις, τις επιθυμίες και την περιέργειά του.

Θέμα 1

Εξωσχολική εμπειρία

Σε αυτό το αρχείο, παρουσιάζουμε μια εξωσχολική εμπειρία στην Πορτογαλία. Αυτό το εκπαιδευτικό ίδρυμα συμμετείχε στην πρώτη έκδοση του διαγωνισμού για το πολύγλωσσο Kamishibai που πραγματοποιήθηκε στην Πορτογαλία, το 2018-2019, με θέμα "Από το παράθυρό μου στον κόσμο", εμπνευσμένο από ένα απόσπασμα του Fernando Pessoa. Σε αυτό το αρχείο παρουσιάζουμε τις μαρτυρίες της εκπαιδευτικού που υλοποίησε αυτό το έργο και οι οποίες προέρχονται από τα ημερολόγια καταγραφής το 2019. Το έργο διήρκεσε από τον Νοέμβριο του 2018 έως τον Απρίλιο του 2019 με τη συμμετοχή παιδιών ηλικίας 6 έως 10 ετών.

Πολυγλωσσικό Εργαστήριο Kamishibai – Εκπαιδευτικό ίδρυμα Centro De Ciência Viva (CIEC) de Vila Nova da Barquinha, Πορτογαλία.

Αυτό το εξωσχολικό εργαστήριο «Πολύγλωσσο Kamishibai» προσφέρθηκε σε παιδιά ηλικίας 6 έως 10 ετών με σκοπό την ανάπτυξη στρατηγικών μάθησης, ακρόασης, παρατήρησης, σύγκρισης και προβληματισμού σχετικά με τις γλώσσες και συνεργασίας στη συγγραφή και την εικονογράφηση πολύγλωσσων ιστοριών. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες μας επέτρεψαν επίσης να εργαστούμε ενάντια στην καταπολέμηση των διακρίσεων και υπέρ της προώθησης όλων των εμπλεκόμενων γλωσσών. Αυτό το έργο συνάδει με τους στόχους του Υπουργείου Παιδείας/Γενικής Διεύθυνσης Παιδείας της Πορτογαλίας, το οποίο υποστηρίζει τη γλωσσική ευαισθητοποίηση από την προσχολική ηλικία και επισημαίνει ότι «ο σεβασμός στις γλώσσες και τους πολιτισμούς των παιδιών είναι ένα μέσο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που κάνει τα παιδιά να αισθάνονται ότι αξίζουν πολλά και να αλληλεπιδρούν με ασφάλεια μεταξύ τους».

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ</p>	<p>Το πολύγλωσσο kamishibai «Os amigos do mar» (Οι φίλοι της θάλασσας) πραγματεύεται το θέμα της ρύπανσης των ωκεανών, ένα από τα σημερινά προβλήματα του κόσμου. Το θέμα προέκυψε από την εργασία μιας τάξης Δημοτικού (7-8 ετών) για το περιβάλλον. Σε αυτό το εργαστήριο, οι μαθητές εξέφρασαν την επιθυμία τους να συνεχίσουν το θέμα που δούλεψαν στο σχολείο, αυτή τη φορά σε σχέση το πρόβλημα της υπερβολικής χρήσης πλαστικών. Αυτή η εργασία έκανε τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν το πρόβλημα της ρύπανσης των ωκεανών και την πιο υπεύθυνη χρήση του πλαστικού (εναλλακτικές προτάσεις αντί του πλαστικού, πώς να μειώσουμε τη χρήση του, να προστατέψουμε τα θαλάσσια είδη). Η διεπιστημονικότητα είναι ένα άλλο δυνατό σημείο.</p> <p>Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι η διάρκεια του εργαστηρίου: 2 ώρες την εβδομάδα για ένα χρόνο και η επιμόρφωση της υπεύθυνης του εργαστηρίου στην αφύπνιση στις γλώσσες.</p> <p>«Η συμμετοχή στον διαγωνισμό kamishibai έχει μεγάλη προστιθέμενη αξία. Τα παιδιά παρακινήθηκαν πολύ από τον διαγωνισμό, γιατί είναι από τη φύση τους πολύ ανταγωνιστικά» (Εκπαιδευτικός του ιδρύματος CIEC).</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ</p>	<p>Η κατασκευή του Kamishibai έδειξε τη σημασία της συλλογικής εργασίας και τη μάθησης που επιτρέπει την ανάπτυξη δεξιοτήτων:</p> <p>« Τα παιδιά συνέβαλαν με όλες τις ιδέες τους στην ιστορία. Δουλεύαμε σχεδόν πάντα σε μικρές ομάδες, όπου κάθε ομάδα ήταν υπεύθυνη για τη δημιουργία των χαρακτήρων, των σεναρίων, των αντικειμένων. Τα παιδιά αποφάσισαν επίσης τη διάταξη των χαρτονιών παρουσίασης και επέλεξαν τις λέξεις που ήθελαν να γράψουν σε πολλές γλώσσες» (εκπαιδευτικός του CIEC)</p> <p>Το γεγονός ότι ήμασταν μεταξύ των βραβευθέντων της 1ης έκδοσης στην Πορτογαλία (τιμητικό βραβείο για την ποιότητα της εικονογράφησης που απονεμήθηκε από την εθνική κριτική επιτροπή) «παρακίνησε όλη την ομάδα και τα παιδιά, προέβαλε το CIEC και τους δημιούργησε την επιθυμία να συμμετάσχουν στη 2η έκδοση του εθνικού διαγωνισμού για το πολύγλωσσο kamishibai» (Εκπαιδευτικός του ιδρύματος CIEC).</p>

«Θα ήθελα να δοκιμάσω μια άλλη μέθοδο για να εισαγάγω το Kamishibai (μου πήρε πολύ χρόνο για να ξεκινήσω) και θα ήθελα να το δοκιμάσω και σε άλλες σχολικές τάξεις και μαθήματα» (εκπαιδευτικός του ιδρύματος CIEC).

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Θέμα 2

Εμπειρία στο Νηπιαγωγείο

Εδώ παραθέτουμε την εμπειρία ενός νηπιαγωγείου στην κοιλάδα της Αόστα (Ιταλία). Δεν είναι η πρώτη φορά που συμμετέχει στον διαγωνισμό Dulala και τα παιδιά είναι ήδη εξοικειωμένα με τα Kamishibai που χρησιμοποιούν συνήθως οι δάσκαλοί τους στη διδασκαλία τους.

Το έργο διήρκεσε από τον Δεκέμβριο του 2019 έως τα μέσα Φεβρουαρίου 2020 και συμμετείχαν παιδιά διαφορετικών ηλικιών, από 3 έως 5 ετών.

Αφετηρία για την υλοποίηση του έργου ήταν **η παρουσίασή του στα παιδιά** και η επεξήγηση των **δραστηριοτήτων**: η επινόηση μιας ιστορίας χρησιμοποιώντας διαφορετικές γλώσσες και η εικονογράφησή της με απλές και μεγάλες ζωγραφιές. Αυτή η πρώτη προσέγγιση ήταν σημαντική για να κινητοποιήσει τα παιδιά και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους στο έργο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Αρχικά, ως βάση υπήρξε μια ιστορία με πρωταγωνιστές άγρια ζώα που ζούσαν στο δάσος. Ο επανασχεδιασμός της οδήγησε στο να φανταστούν και να δημιουργήσουν ένα νέο κείμενο:

«Με τα παιδιά επιλέξαμε ένα διαφορετικό περιβάλλον και μερικά από ευκολότερα ζώα για ζωγραφική: το κοτοπουλάκι, την κότα, τον κόκορα, την αγελάδα, το πρόβατο και φυσικά τον λύκο, που εμφανίζεται σε πολλές ιστορίες. Η παρουσία ενός ανταγωνιστή ξύπνησε αμέσως τις φαντασιώσεις των παιδιών που επινόησαν μια απλή αλλά

αποτελεσματική αφήγηση».

Δημιουργώντας το περίγραμμα της ιστορίας, **«Το κοτοπουλάκι και το φουντούκι»** πήρε σάρκα και οστά τόσο στους διαλόγους όσο και στα σχέδια.

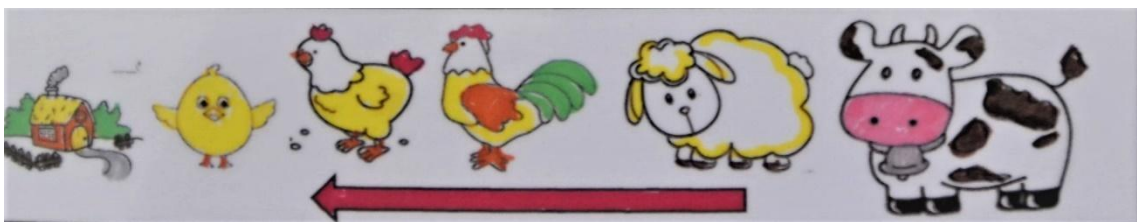

Στη δημιουργία του kamishibaï, **τα καθήκοντα διαφοροποιήθηκαν** ανάλογα με τις ικανότητες κάθε ηλικιακής ομάδας. Δουλεύοντας σε μικρές ομάδες με τους μεγαλύτερους, οι δασκάλες ξαναδιάβασαν το κείμενο, χωρισμένο σε μικρά αποσπάσματα. Με τη δεύτερη ανάγνωση και με τις παρεμβάσεις των παιδιών που πρότειναν μια νέα εκδοχή για κάθε απόσπασμα, συντάχθηκε το τελικό κείμενο.

Η επιλογή των γλωσσών έγινε από τον ενήλικα, λαμβάνοντας υπόψη **τη γλωσσική πολυμορφία των οικογενειών των παιδιών**. Οι γλώσσες εισήχθησαν σταδιακά στην ιστορία με μια διαδικασία ανακεφαλαίωσης και επαναλήψεων. Οι γλώσσες που επιλέχθηκαν ήταν ποικίλες: Γερμανικά, Ισπανικά, Γαλλικά, Πορτογαλικά, Ρουμανικά, Γαλλοπροβηγκιακά. Όλες μαρτυρούν την ποικιλομορφία και τον πλούτο της κοινότητας και το άνοιγμα της παιδαγωγικής ομάδας σε αυτή τη διαφορετικότητα. Το σχολείο όντως πραγματοποιεί δράσεις για την προώθηση της ένταξης των οικογενειών μέσω μιας πολυγλωσσικής και πολιτιστικής προσέγγισης και το Kamishibaï καθιστά δυνατή αυτή την επίτευξη σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό περιβάλλον:

«Η συμμετοχή των γονιών είναι μια σημαντική παράμετρος γι' αυτό το νηπιαγωγείο που έχει ήδη δημιουργήσει στενούς δεσμούς εμπιστοσύνης στο παρελθόν. Οι γονείς είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν, έχουν μεταφράσει τα κείμενα στις γλώσσες της οικογένειάς τους και έχουν παραβρεθεί στην τάξη για να υποδείξουν τη σωστή προφορά κάποιων λέξεων. Συμβούλεψαν ακόμη και στην επιλογή των γλωσσών για να τις συσχετίσουν με κάθε ζώο.»

Μόλις οριστικοποιήθηκε η ιστορία, δημιουργήθηκαν **οι εικονογραφήσεις**. Οι εικόνες σχεδιάστηκαν ομαδικά, στη συνέχεια τα παιδιά ζωγράφισαν τα ζώα, δημιουργώντας έτσι το υλικό για επικόλληση στα χαρτόνια. Σε ένα νηπιαγωγείο, η γλώσσα περνά μέσα από την προφορικότητα και η γραφική αναπαράσταση παίζει θεμελιώδη ρόλο, γι' αυτό και ένα άλλο στοιχείο έχει εμπλουτίσει τα χαρτόνια παρουσίασης του kamishibaï, το **εικονόγραμμα**:

«Κάποιος πρότεινε τη χρήση εικονογραμμάτων, συμβόλων που θα συσχετιστούν με τα σχέδια, για να γίνει πιο κατανοητό το κείμενο για τους/τις ακροατές/άτριες, που βλέπουν τις εικονογραφήσεις της ιστορίας να περνούν μέσα από το σκηνικό του Kamishibaï (butaï). Τα παιδιά γνωρίζουν τα εικονογράμματα· χρησιμοποιούνται ευρέως στη διδασκαλία της γαλλικής

γλώσσας. Μέσα από αυτά τα σύμβολα που σχεδιάζονται πάνω σε πλακέτες που τοποθετούνται η μία δίπλα στην άλλη, τα παιδιά συνθέτουν προτάσεις που μοιράζονται με τους συμμαθητές τους. Εδώ είναι η διδακτική εξέλιξη: δείχνουμε και εξηγούμε το εικονόγραμμα.

Αυτή η εικόνα σημαίνει ότι δεν θα διαβάζω πλέον τις λέξεις, αλλά θα πω την ιστορία για να σας βοηθήσω να δημιουργήσετε τις εικόνες ακόμα καλύτερα στο μυαλό σας. Κάντε μιμήσεις, παίξτε με τον τονισμό, προσθέστε πληροφορίες, εξηγήστε αυτό που υπονοείται. Η ενσωμάτωση αυτής της εκφραστικής τεχνικής στην κατανόηση του κειμένου εμπλούτισε τη διδακτική μας δραστηριότητα που συνδέεται με το έργο».

Το έργο kamishibaï χαρακτηρίζεται από τη διδακτική του ευελιξία. Αυτό σημαίνει ότι συχνά οι προτεινόμενες δραστηριότητες πυροδοτούν άλλες πρακτικές, προτείνουν κι άλλους τρόπους εκπαιδευτικής αξιοποίησης. Έτσι, η προβολή της παραγωγής του Kamishibaï και η παρουσίασή της σε ομάδες παιδιών και γονιών δεν αντιπροσώπευε το μοναδικό αποτέλεσμα γιατί, παράλληλα με την υλοποίηση του Kamishibaï, στο τέλος του έργου, αποκτήθηκαν αρκετές εμπειρίες:

«Με τα παιδιά φτιάξαμε μικρές κούκλες από χαρτόνι που αναπαραστούν τους χαρακτήρες της ιστορίας, για να γίνει πιο κατανοητό το κείμενο και να επιτραπεί η χρήση της ιστορίας ως ένα πολύγλωσσο παιχνίδι που θα μεταφερθεί στο σπίτι».

Τα πολυγλωσσικά παιχνίδια, η πρακτική της συγκέντρωσης πολλών ιστοριών, η χρήση εικονογραμμάτων και η δημιουργία τραγουδιού που βοήθησε τα παιδιά, ακόμα και τα πιο μικρά, να απομνημονεύσουν το κείμενο αποτέλεσαν άλλες σημαντικές εμπειρίες σε αυτήν την πορεία. Τα παιδιά συμμετείχαν ενεργά στο έργο και αυτή η προσωπική επένδυση οφείλεται στο γεγονός ότι διεγέρθηκαν οι οπτικοί, γλωσσικοί, συναισθηματικοί και συσχετιστικοί δίαυλοι: «Είναι μια προφορική εμπειρία χωρίς το παιδί να έχει καταφέρει να καταλάβει τα πάντα, να ακούσει τα πάντα, να ταυτοποιήσει τα πάντα, να αναγνωρίσει τα πάντα. Το παιδί επενδύει σε αυτό που επικαλείται τη ψυχοκινητικότητα, το αυτί και τη φωνή, τον ρυθμό, τη συλλαβική κατανομή, την αλληλεπίδραση με τους άλλους. Υπάρχει επίσης η ευχαρίστηση στην επανάληψη, με τη μνήμη να παίζει ουσιαστικό ρόλο στην εκμάθηση της γλώσσας».

Ο εκπαιδευτικός αντίκτυπος λοιπόν αφορά αρκετούς τομείς. Από τη μία πλευρά, η φωνητική γλωσσών διαφορετικών από τις ήδη ομιλούμενες διευκόλυνε την κατάκτησή τους. Από την άλλη πλευρά, κάθε παιδί έχει αναπτύξει προσωπικές στρατηγικές για τη μάθησή του, σεβόμενο το χρόνο του/της άλλου/ης, πειραματιζόμενο με μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων και βιώνοντας τη γλωσσική και πολιτιστική πολυμορφία ως πλεονέκτημα.

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

«Είναι πάντα πολύ ενδιαφέρον να παρέχουμε ώρες ανάγνωσης που προσφέρονται από γονείς που μπορούν να διαβάσουν σε άλλες γλώσσες. Το έργο γίνεται έτσι ένα τρομερό εργαλείο αναγνώρισης και κοινωνικής ένταξης, εκτίμησης των διαφορετικών πολιτισμών. Η αναγνώριση και η ενίσχυση της γλωσσικής και πολιτιστικής γνώσης που μεταδίδεται μέσα στο οικογενειακό

περιβάλλον σφυρηλατούν δεσμούς μεταξύ αυτής της γνώσης και των γνώσεων στις οποίες στοχεύουν τα σχολικά μας προγράμματα».

«Η χαρά να βλέπεις παιδιά να μπορούν να ανοίξουν τα μάτια και τις καρδιές τους στην παρουσία άλλων γλωσσών στο σχολικό περιβάλλον και να διαμορφώσουν μια θετική στάση απέναντι στους διαφορετικούς πολιτισμούς που υπάρχουν στο σχολείο ή ακόμα καλύτερα στην κοινωνία είναι το καλύτερο αποτέλεσμα αυτής της ετήσιας πρωτοβουλίας».

Θέμα 2

Ανατροφοδότηση από το νηπιαγωγείο: παιδιά 3-5 ετών

Σε αυτή την κάρτα παρουσιάζουμε τους προβληματισμούς των εκπαιδευτικών που έλαβαν μέρος στους διαγωνισμούς το 2018-2019: «Από το παράθυρό μου στον κόσμο», αναφορά από τον F. Pessoa και το 2019-2020: «Θυμάμαι», αναφορά από τον G. Peres. Οι μαρτυρίες πολλών δασκάλων και εκπαιδευτικών που εργάζονται με παιδιά ηλικίας 3 έως 5 ετών προέρχονται από τα ημερολόγια καταγραφής που συνέταξαν οι συμμετέχοντες/ουσες (και τα οποία είναι ανώνυμα).

«**Το νηπιαγωγείο είναι χώρος γλώσσας.** Όλα είναι όμορφα για να μιλήσουμε, να εξηγήσουμε, να αφηγηθούμε. Επίσης, στη συνάντηση της επιστροφής στο σχολείο, ζήτησα από τους γονείς να μοιραστούν ένα μικρό φύλλο με μια παιδική ανάμνηση με τη μορφή: «Θυμάμαι...». Το έργο ξεκίνησε. Αυτή η φράση «θυμάμαι» διευκόλυνε τη συζήτηση για τον χρόνο που περνάει («- όταν ήμουν μικρός...», «σήμερα το πρωί...», «- όταν ήμουν στο νηπιαγωγείο...» κ.λπ.), ένα θέμα που αποτελεί μέρος της μάθησης, αλλά αυτή τη φορά με πολύ διασκεδαστικό τρόπο!»

(μαρτυρία ενός/μιας εκπαιδευτικού που συμμετείχε στην 5η έκδοση του διαγωνισμού για το πολύγλωσσο Kamishibai στη Γαλλία)

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Ανείρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.
Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Στο νηπιαγωγείο¹, η συμμετοχή στο διαγωνισμό προάγει την **προφορική έκφραση**, εισάγει την εργασία πάνω σε **αφηγηματικά μοτίβα** -κυρίως αυτά των παραμυθιών-, αλλά και γύρω από την **ανακάλυψη του γραπτού λόγου** και ... του κόσμου!

«Το πρόγραμμα σπουδών μας απαιτεί να εργαζόμαστε σε ερευνητικές ενότητες. Μία από αυτές ονομάζεται «Πώς εκφραζόμαστε» και αφορά την εργασία πάνω στη δομή των παραμυθιών. Τα παιδιά μπορούν έτσι να κατανοήσουν, να φανταστούν ιστορίες με συνοχή, σεβόμενα το αφηγηματικό σχήμα. Επομένως, το έργο DULALA*, όπου η συγγραφή μιας ιστορίας γίνεται με τη μορφή ενός kamishibai, εντάσσεται πλήρως στο πνεύμα του προγράμματός μας».

«Η ανακάλυψη του προφορικού και γραπτού λόγου μέσα από τη δημιουργία μιας αφηγηματικής ιστορίας. Η γνώση του κόσμου με την ενσωμάτωση στο έργο διαφόρων εργασιών γύρω από τη γεωγραφία και τους πολιτισμούς. Το άνοιγμα στον κόσμο και στους άλλους εκφράζοντας ενδιαφέρον για τις χώρες διαφορετικών μαθητών, τους πολιτισμούς τους, τις γλώσσες τους, τα έθιμά τους».

«Δημιουργούμε **διεπιστημονικούς δεσμούς** με τα διαφορετικά πεδία του νηπιαγωγείου: Ενεργοποιούμε τη γλώσσα σε όλες τις διαστάσεις της με την προφορική γλώσσα για τη δημιουργία ιστορίας και τη γραπτή στην υπαγόρευση σε ενήλικες²: γραφή σε καμπύλες, καθοδηγούμενο σχέδιο...

Η κινητοποίηση των γονέων μπορεί ομοίως να σχεδιαστεί. Έτσι, ένας δάσκαλος/μία δασκάλα καταγράφει σε ημερολόγιο μετά τη συμμετοχή του/της στο διαγωνισμό:

«Οι γονείς ήρθαν στην τάξη για να παρουσιάσουν τη γλώσσα τους και μία χαρακτηριστική γιορτή της χώρας τους. Πριν έρθει ο γονιός, ετοιμάσαμε τις ερωτήσεις. Μετά από κάθε παρέμβαση, οι μαθητές επανέφεραν όσα είχαν συγκρατήσει στη μνήμη τους και ακολούθησε υπαγόρευση στον υπεύθυνο της σελίδας για το Kamishibaï. (...). Επίσης μερικές φορές χρησιμοποιήσαμε **εικονογραφήσεις που έφεραν οι γονείς**, σελίδες ζωγραφικής ή φωτογραφίες των επιτευγμάτων μας (ξωτικά, αρουραίοι σε κατασκευή οριγκάμι). Τα παιδιά έγραψαν επίσης τις λέξεις στις εικονογραφήσεις».

* [Αυτό είναι φυσικά το έργο Kamilala που έγινε πιλοτικά στη Γαλλία από την ένωση Dulala, εμπνευστή του διαγωνισμού, εξ ου και η σύγχυση μεταξύ των δύο.]

¹ Στη Γαλλία, το νηπιαγωγείο αφορά παιδιά ηλικίας κατά μέσο όρο από 3 έως 5 ετών

² Στο νηπιαγωγείο η «υπαγόρευση στον ενήλικα» είναι μια κοινή διδακτική πρακτική (τα παιδιά αναπτύσσουν προφορικές προτάσεις που μεταγράφονται από τον ενήλικα καθώς προχωρούν, έτσι ώστε συχνά να καταλήγουν σε ένα Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ</p>	<p>Σύμφωνα με έναν/μία επαγγελματία που παρουσίασε ένα πολύγλωσσο kamishibai που δημιουργήθηκε με μια τάξη παιδιών ηλικίας 3 έως 5 ετών στη Γαλλία, το έργο ήταν χρήσιμο</p> <p>«Έτσι ώστε οι μαθητές να ανακαλύψουν και να μοιραστούν τις γλώσσες/πολιτισμούς άλλων μαθητών, ώστε οι πολύγλωσσοι μαθητές να μπορούν να είναι περήφανοι για την καταγωγή τους και να οικοδομήσουν την πολιτιστική τους ταυτότητα με απόλυτη ηρεμία και ιδιαίτερα να καλωσορίσουν δύο αλλόφωνους μαθητές, ο ένας εκ των οποίων μόλις είχε φτάσει από το εξωτερικό πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς».</p> <p>Άλλα δυνατά σημεία συμμετοχής στον διαγωνισμό: γραφική αναπαράσταση και γραπτή εργασία (χαρακτηριστική γραφή καλλιγραφίας και σχέδιο) που συνδέονται με την εργασία για την προφορική έκφραση και τον δεσμό ατόμου-ομάδας (εκφράζοντας ιδέες και δίνοντάς τους μορφή στο εσωτερικό μιας συλλογικότητας).</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ</p>	<p>Η συλλογική εργασία έχει αποτελέσματα στην ομάδα:</p> <p>«Το έργο αναπτύχθηκε μετά τη μελέτη μιας εικονογραφημένης ιστορίας. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα να τεθούν τα θεμέλια του αφηγηματικού σχήματος. Οι πρώτες ιδέες καταγράφηκαν σε μια μεγάλη αφίσα. Οι μαθητές διαπραγματεύτηκαν (τι να κρατήσουν, τι να αλλάξουν). Η ιστορία τροποποιήθηκε αρκετές φορές, το τέλος δεν ήταν εύκολο να βρεθεί αλλά τελικά επιβλήθηκε με έναν λογικό τρόπο».</p> <p>Τα αναμενόμενα οφέλη είναι επίσης πολλαπλά: η ανάπτυξη της ευστροφίας και επιδεξιότητας των παιδιών, η ενίσχυση της συνοχής και της συνεργασίας μέσα στην ομάδα της τάξης. Μπορεί επίσης να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος από την άποψη της κοινωνικοποίησης των παιδιών (αφύπνιση στη γλωσσική και η πολιτιστική πλειάδα σε ένα σύστημα που περιλαμβάνει τις οικογένειες).</p> <p>«Είναι πάντα πλούτος για τους ενήλικες να ανταλλάσσουν ιδέες και να ανακαλύπτουν νέους πολιτισμούς. Ως δασκάλα, μου επέτρεψε να ανοίξω την τάξη σε γονείς που ήθελαν να εισέλθουν σε αυτήν και να ανταλλάξω ρόλους (οι γονείς γίνονται την ώρα της παρέμβασής τους αυτοί που είχαν τη γνώση να εφαρμόσουν και εγώ γίνομαι ο μαθητής και προσπαθώ να επαναλάβω ορισμένους όρους)».</p>

πλήρες κείμενο γραμμένο με μεγάλα γράμματα στον πίνακα ή αναρτημένο σε μορφή αφίσας). Αυτή η τεχνική επιτρέπει στα παιδιά να παρατηρήσουν τη σταθερότητα της γραφής (όταν ξαναδιαβάζεται, οι λέξεις δε διαφοροποιούνται), να κατανοήσουν το νόημά της, να πραγματοποιήσουν πιθανώς οπτικές ευρέσεις και να πειραματιστούν με τις διάφορες χρήσεις της παραγωγής γραπτού λόγου (αλληλογραφία, αφηγήσεις κ.λπ.).

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Μεταξύ των προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι συμμετέχοντες/ουσες στο έργο τα προηγούμενα χρόνια, **η δυσκολία εφαρμογής συμμετοχικών προσεγγίσεων εντός ενός περιορισμένου πλαισίου** επαναλαμβάνεται:

«Στην αρχή σκεφτόμουν να φτιάξουν μια ιστορία βασισμένη στη μικρή ταινία του Κινέζου μαθητή, αλλά ήταν πολύ περίπλοκη για τα παιδάκια του νηπιαγωγείου. Έτσι τους πρότεινα να δουλέψουν ανατρέχοντας σε όσες λέξεις μπορούσαν να θυμηθούν σχετικές με την ευγένεια και/ή τη μαγεία. Μου είπαν στα γαλλικά τους όρους που σκέφτηκαν, μετά αυτούς που θυμήθηκαν και που είχαν πει οι γονείς που είχαν έρθει στην τάξη. Για τους όρους που δεν θυμόταν ή δεν είχαμε ακούσει ποτέ, τα παιδιά ρώτησαν τους γονείς τους. Στη συνέχεια επέλεξαν τους ήρωες και την πλοκή της ιστορίας καθώς και τον τίτλο (κάθε φορά υπήρχε μεγάλος αριθμός προτάσεων και έτσι ψήφιζαν ώστε να καταλήξουν σε κοινή απόφαση). Μόνο οι

μαθητές μεγάλων τμημάτων [παιδιά ηλικίας κατά μέσο όρο από 4 έως 5 ετών] δημιούργησαν τις εικονογραφήσεις (ελλείπει χρόνου δεν μπόρεσα να εμπλέξω τα μικρότερα στην εικονογράφιση). Για την εικονογράφιση, τα παιδιά ζωγράφισαν βλέποντας φωτογραφίες ζώων ή/και σχέδια για να μάθουν πώς να σχεδιάζουν. Για τις σιλουέτες των δέντρων ξεκινήσαμε από ένα βιβλίο που έχουμε στην τάξη και που τους αρέσει πολύ. Είναι ο ενήλικας που καθόρισε τις τεχνικές».

Να σημειώσουμε, με την ευκαιρία, τη σημασία του να μην διστάζουμε να αναθεωρούμε, κατά τη διάρκεια του έργου, τους στόχους τους ή τις αναπαραστάσεις του τελικού έργου, ώστε να αφήνουμε περισσότερο χώρο στα παιδιά και τις οικογένειές τους.

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Ένας δάσκαλος/Μία δασκάλα μιλά για την εμπειρία του/της από τη δημιουργία ενός πολύγλωσσου Kamishibai με μια τάξη παιδιών, αναφέροντας

«Πολύ δημιουργικό και ολοκληρωμένο έργο [το οποίο μπόρεσε] να ενταχθεί στο έργο της τάξης και του σχολείου μου σχετικά με την «αρχιτεκτονική στον κόσμο» και να περιλαμβάνει ένα πολύ μεγάλο μέρος των γνώσεων που πρέπει να έχει το μεσαίο τμήμα [που αντιστοιχεί σε παιδιά ηλικίας περίπου 4 ετών]. Αυτό που με έπεισε για τη συμμετοχή μου σε αυτό το έργο ήταν πάνω από όλα ο ενθουσιασμός των μαθητών και των γονιών».

«Για να προωθήσουμε τις μητρικές γλώσσες των παιδιών, έχουμε επίσης ένα σχολικό έργο: τη Γιορτή των Γλωσσών όπου οι γονείς έρχονται να τραγουδήσουν τραγούδια στη γλώσσα καταγωγής τους ένα Σάββατο στο σχολείο».

«Όλο το σχολείο ανέλαβε αυτό το έργο εντάσσοντάς το στο εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα. Στοχεύουμε να αξιοποιήσουμε τις μητρικές γλώσσες των οικογενειών αναπτύσσοντας διάφορα έργα: το φεστιβάλ γλώσσας, τα δέντρα με καλημέρες σε όλες τις γλώσσες στις τάξεις, το έργο για το πολύγλωσσο kamishibai ».

«Δουλέψαμε σε διαφορετικές εικονογραφημένες ιστορίες για να ανακαλύψουμε μερικές χώρες σε όλο τον κόσμο. Στη συνέχεια είδαμε την παρουσίαση μιας εκπομπής με θέμα τον κόσμο και την κλιματική αλλαγή. Κατόπιν οι μαθητές δημιούργησαν τη δική τους ιστορία την οποία και εικονογράφησαν. Αυτό που επέτρεψε να δουλέψω σε πολλές γλωσσικές δεξιότητες».

Οι δάσκαλοι/δασκάλες προσδιόρισαν επίσης τις δραστηριότητες που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν για να προετοιμαστούν για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό:

«Πριν ξεκινήσουμε τη δημιουργία της ιστορίας και την υλοποίηση του kamishibai, δουλέψαμε σε αρκετούς άξονες: συνεργασία με την Δημοτική: δύο μαθητές έρχονταν κάθε εβδομάδα για να διαβάσουν ένα kamishibai στην τάξη μας για τουλάχιστον δύο μήνες· περίπου δεκαπέντε γονείς ήρθαν να διαβάσουν, να τραγουδήσουν και να αφηγηθούν μια ιστορία στη μητρική τους γλώσσα στην τάξη και εμείς αναλάβουμε κάποια τραγούδια για να τα μάθουμε· ο καλλιτέχνης Yuiko Tsuno ήρθε να μας μιλήσει για τα kamishibaïs (δίγλωσση γαλλική / ιαπωνική παρέμβαση), στη συνέχεια πραγματοποίησε ένα εργαστήριο στο οποίο κάθε παιδί δημιούργησε το δικό του kamishibaï (σχέδια και υπαγόρευση στον ενήλικα για να γράψει την ιστορία) και η δημοτική βιβλιοθήκη μας δανείζει το σκηνικό (butaï) και τα kamishibaïs καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς για να συνεχίσουν να τα ανακαλύπτουν. Ο μαθητής που έφτασε από την Κίνα βιντεοσκοπήθηκε από τους γονείς του να μιλά για τις αναμνήσεις του από τη χώρα του και στη συνέχεια από τη Γαλλία. Τέλειωσε λέγοντας ότι θα ήθελε οι νέοι Γάλλοι φίλοι

	του να μάθουν μερικές λέξεις στα κινέζικα ... Έτσι, δουλέψαμε και ταυτόχρονα ανταλλάξαμε απόψεις με αυτή τη μικρή αλληλουχία».
--	--

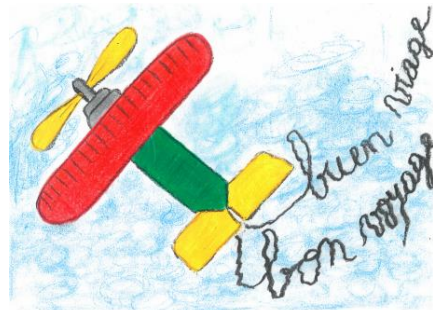
Θέμα 3

Εμπειρία από το Δημοτικό Σχολείο

Αναφέρουμε εδώ μια εμπειρία ενός δημοτικού σχολείου στην Πορτογαλία που συμμετείχε στην πρώτη έκδοση του διαγωνισμού Kamishibai στην Πορτογαλία, το 2018-2019: «Από το παράθυρό μου στον κόσμο», εμπνευσμένο από το απόσπασμα του Fernando Pessoa. Είναι η πρώτη χρονιά που αυτή η τάξη συμμετέχει στον Διαγωνισμό για το πολύγλωσσο Kamishibai και τα παιδιά δεν γνώριζαν την τεχνική του Kamishibai. Το έργο διήρκεσε από τον Νοέμβριο του 2018 έως τον Απρίλιο του 2019 και συμμετείχαν παιδιά διαφορετικών ηλικιών, από 6 έως 10 ετών. Σε αυτό το αρχείο παρουσιάζουμε τους προβληματισμούς των δύο δασκάλων που ανέλαβαν το έργο και οι οποίοι προέρχονται από τα ημερολόγια καταγραφής του 2019.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Αυτό το έργο «**O mundo é a nossa casa**» (Ο κόσμος είναι το σπίτι μας) ήταν μέρος του προγράμματος και αναπτύχθηκε γύρω από το θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος, με το οποίο ασχολήθηκε η καθηγήτρια της τάξης και καθηγήτρια Αγγλικών. Το έργο έδωσε την ευκαιρία να εργαστούν με το περιεχόμενο του μαθήματος της Πορτογαλικών, των Φυσικών Επιστημών και της Τεχνολογίας, των Καλλιτεχνικών και των Αγγλικών. Οι μαθητές της Δ' τάξης δημιούργησαν μια ιστορία και ήθελαν να παρουσιάσουν ως κεντρικό ήρωα ένα πουλί, θύμα της ρύπανσης, σαν αυτό που είδαν να πετά πάνω από την αυλή του σχολείου τους και παρατήρησαν από το παράθυρο της τάξης τους.

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

«Δεν ήταν πάντα δυνατό να πραγματοποιηθούν δραστηριότητες με όλη την τάξη. Δόθηκαν διαφορετικές αποστολές στα παιδιά, σε μικρές ομάδες. Μερικές φορές οι αποφάσεις λαμβάνονταν στην ολομέλεια και θέτονταν προς συζήτηση και ψηφοφορία. Ο καθορισμός ενός σεναρίου από όλους μαζί διευκολύνει την πρόσβαση σε άλλες εργασίες σε μικρές ομάδες: τη σύνταξη του κειμένου, την αλληλουχία των γεγονότων της ιστορίας, των αριθμών χαρτονιών παρουσίασης, τις εικονογραφήσεις, την εισαγωγή γλωσσών».

Σ 'αυτήν την πρώτη συλλογική εργασία, τα παιδιά εντοπίζουν τα βασικά στοιχεία για την κατασκευή του Kamishibaï και, πιθανώς, άλλα σημαντικά στοιχεία (αποσπάσματα της ιστορίας, λέξεις που θα εισαχθούν από άλλες γλώσσες) και οργανώνουν τα ακόλουθα βήματα με μια κατανομή εργασιών, ανάλογα με τις ατομικές ικανότητες και προτιμήσεις. Η δημιουργία του Kamishibaï κατέστησε επίσης δυνατή την αφύπνιση για την ιθαγένεια και τόνωσε την επιχειρηματολογία και τη διαπραγμάτευση. Οι «μαθητές ανέπτυξαν γραπτή έκφραση, δημιουργικότητα και έμαθαν να εργάζονται σε ομάδες με έναν κοινό στόχο». Με το kamishibaï, ο/η εκπαιδευτικός υιοθετεί μια ουδέτερη στάση, αλλά μπορεί να διευκολύνει τις ανταλλαγές απόψεων, να επαναδιατυπώσει τα επιχειρήματα, να ζητήσει από τα παιδιά να εξηγήσουν τις ιδέες τους, αλλά εναπόκειται στα παιδιά να αποφασίσουν, να ψηφίσουν και να συζητήσουν τις επιλογές τους. Φαίνεται ότι το πολύγλωσσο kamishibaï επιτρέπει την κοινωνικοποίηση του γραπτού λόγου, με την έννοια ότι, μεταξύ άλλων, οι μαθητές γράφουν ομαδικά την ιστορία προκειμένου να συμμετέχουν στον διαγωνισμό και για να την παρουσιάσουν στην κοινότητα».

Δ
Υ
Ν
Α
Τ
Α

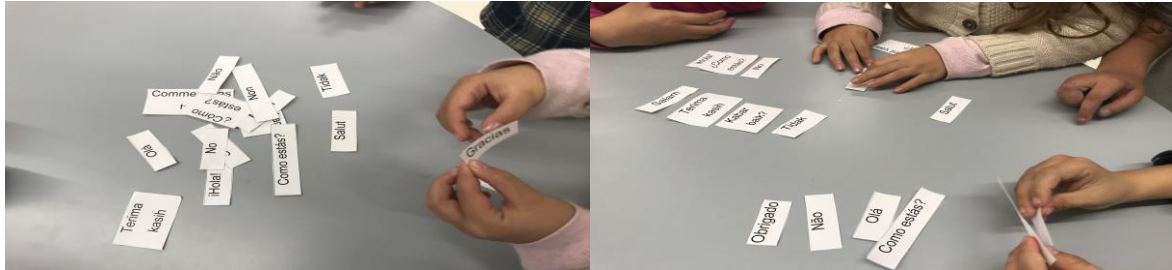
Σ
Η
Μ
Ε
Ι
Α

Μετά την ομαδική διαδικασία γραφής, οι εικονογραφήσεις άρχισαν να δημιουργούνται από ζευγάρια, βασισμένες σε επιστημονικά σχέδια από έναν ορνιθολογικό οδηγό. Σε αυτή την ιστορία, ο κύριος χαρακτήρας ταξιδεύει στον κόσμο και μιλάει τις γλώσσες των ανθρώπων, οι οποίες τον βοηθούν να επικοινωνεί με όλους. Για το σκοπό αυτό, οι μαθητές χρησιμοποίησαν εκφράσεις που χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή, από την τηλεόραση και άλλα κοινωνικά δίκτυα, από την οικογένεια και τους φίλους τους που ζουν στο εξωτερικό και επίσης έψαξαν στο Διαδίκτυο για τις άλλες γλώσσες.

Τα παιδιά συμμετείχαν σε όλα τα στάδια της διαδικασίας (σε μεγάλες ή μικρές ομάδες), εκτός από την κατασκευή του σκηνικού παρουσίασης (butaï). Η δημόσια

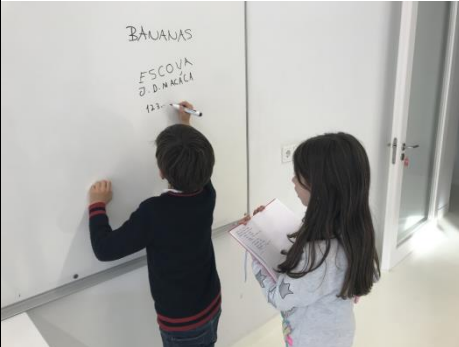
παρουσίαση του έργου πραγματοποιήθηκε κατά τη βραδιά λήξης της σχολικής χρονιάς.

<p>Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α</p>	<p>«Το πρόγραμμα αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο στο επίπεδο μάθησης των μαθητών. Διαπιστώθηκαν οφέλη όσον αφορά τη διαθεματικότητα, τα κίνητρα και την ομαδική εργασία, που οδήγησαν στην ανάπτυξη διαφορετικών ικανοτήτων, δεξιοτήτων και στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων, όπως η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη, η συγκέντρωση, η ανάγνωση και η γραφή, οι τεχνικές προφορικής έκφρασης και εικονογράφησης κ.λπ.».</p> <p>«Εκτός του ότι είναι καινοτόμο, είναι ιδανικό για τα μαθήματα και τα περιεχόμενα εκμάθησης των πορτογαλικών και ξένων γλωσσών».</p>
<p>Δ Υ Σ Κ Ο Λ Ι Ε Σ</p>	<p>«Μια δυσκολία που διαπιστώθηκε ήταν η σύνδεση του θέματος του διαγωνισμού με τις ιδέες που προέκυψαν από τα παιδιά.</p> <p>Καθώς δεν ήμουν η κύρια δασκάλα των μαθητών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, ήταν πιο δύσκολο να διαχειριστώ το πρόγραμμα. Εμπόδια που συναντήθηκαν: προσαρμογή του σχεδίου που έπρεπε να επικεντρωθεί στις αποφάσεις των μαθητών με τη δική μου διαθεσιμότητα χρόνου και καθηκόντων η έλλειψη χρόνου για την τελειοποίηση του σχεδίου.»</p>

« Το έργο αυτό προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών μας και επισημαίνουμε την επίγνωση της ικανότητάς τους να υλοποιήσουν και να εφαρμόσουν ένα πολύπλευρο έργο.

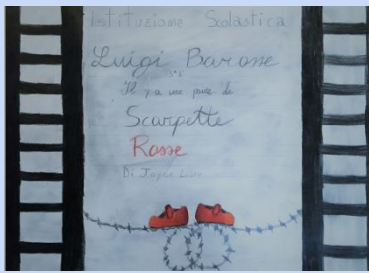
Η τεχνική kamishibaï επέτρεψε την εκμάθηση γνώσεων από διαφορετικούς τομείς και την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών μεταξύ ποικίλων στοιχείων της εκπαιδευτικής κοινότητας.

**Μ
Α
Ρ
Τ
Υ
Ρ
Ι
Ε
Σ**

Πρόκειται για ένα πολυδιαθεματικό πρόγραμμα που μας επιτρέπει να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο τη δημιουργικότητα των παιδιών, ενώ ταυτόχρονα τα ευαισθητοποιεί για τη σπουδαιότητα της γλωσσικής και πολιτισμικής ποικιλομορφίας, τόσο σημαντικής σε έναν κόσμο εξίσου ποικίλο που είναι σήμερα. Πρόκειται για ένα πολύ ενθαρρυντικό, εκπαιδευτικό και παρακινητικό πρόγραμμα που επιτρέπει να

ασχοληθούμε με διάφορα θέματα προσαρμοσμένα στο περιεχόμενο των σχολικών μαθημάτων.» (Δασκάλα της τάξης)

Θέμα 4

Εμπειρία στο γυμνάσιο

Παρατίθεται η εμπειρία μιας τάξεως γυμνασίου στην Κοιλάδα της Αόστα που συμμετείχαν μαθητές ηλικίας 13-14 ετών. Το έργο «Υπάρχει ένα ζευγάρι ροζ σκαρπίνια» πραγματοποιήθηκε από τον Οκτώβριο του 2018 έως τον Φεβρουάριο του 2019.

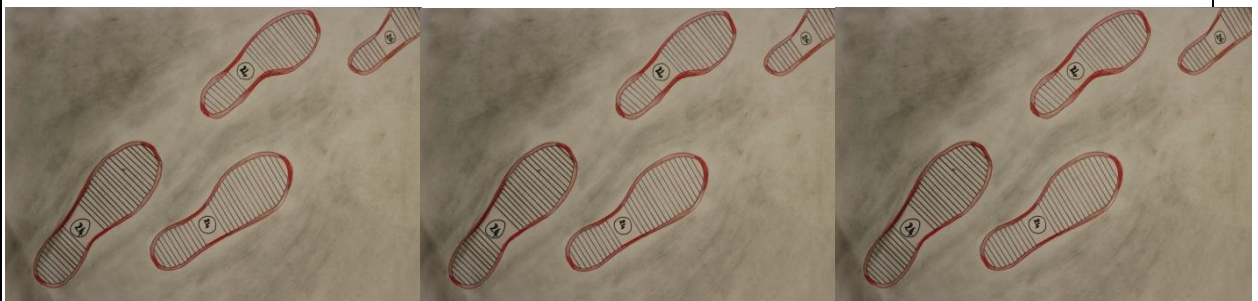
Στο σημείο αυτό παρουσιάζεται μία έκθεση της πορείας και των σκέψεων των εκπαιδευτικών που πραγματοποίησαν το πρόγραμμα σύμφωνα με το ημερολόγιό τους.

Π
Α
Ι
Δ
Α
Γ
Ω
Γ
Ι
Κ
Ε
Σ

Π
Ρ
Ο
Κ
Λ
Η
Σ
Ε
Ι
Σ

Το έργο «Υπάρχει ένα ζευγάρι ροζ σκαρπίνια», νικητής του Πολύγλωσσου Διαγωνισμού Kamishibaï που διοργανώθηκε από την Κοιλάδα της Αόστα, 5η έκδοση (2019/20), προέκυψε από τη συνεργασία καθηγητών γαλλικής, αγγλικής και ιταλικής γλώσσας. Το εν λόγω πρόγραμμα διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια των ωρών συμμετοχικής γλωσσικής εκπαίδευσης που προέβλεπαν τη συνεργασία τους για την υλοποίηση ενός πολύγλωσσου προγράμματος ενόψει των εξετάσεων για το τέλος του κύκλου σπουδών. Ο στόχος ήταν **να προσεγγιστεί ένα σημαντικό θέμα της ιστορίας με διαφορετικό τρόπο** και το θέμα του Ολοκαυτώματος, το οποίο αποτελεί μέρος του προγράμματος της τετάρτης τάξης (αντιστοιχεί στο τελευταίο έτος σπουδών του γυμνασίου στην Ιταλία), ήταν αυστηρά συνδεδεμένο με το γενικό θέμα του διαγωνισμού «Θυμάμαι».

Η αφετηρία ήταν ένα καθημερινό αντικείμενο: ένα παιδικό παπούτσι. Με αφόρμηση αυτό το αντικείμενο, το ποίημα της Joyce Lussu, *C'è un paio di scarpette rosse* (Υπάρχει ένα ζευγάρι κόκκινα παπούτσια), και η σκηνοθετική τεχνική της ταινίας «Η λίστα του Σίντλερ» έγιναν το μεν η βάση της αφηγηματικής ιστορίας, η δε των εικόνων του kamishibaï.

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Αφού τέθηκε η βάση για το γραπτό και το γραφικό μέρος, το πρόγραμμα μπορούσε να υλοποιηθεί με την ενεργό **συμμετοχή** και **συνεργασία** των μαθητών στην υλοποίηση των καρτών. **Οι γλώσσες που επέλεξαν οι μαθητές** ήταν συνδεδεμένες με την ιστορία και μια γλώσσα που δεν διδάσκεται σε αυτό το σχολείο - τα γερμανικά - εισήχθη φυσικά στην πορεία της ποιητικής αφήγησης, ανάμεσα σε άλλες γλώσσες που ομιλούνται στην οικογένεια, όπως η γαλλο-προβενσάλ (francoprovençal).

parce que les petits pieds de méina^[di méyna] des enfants morts n'usent pas les semelles.

mots en Patois valdôtain

Δ
Υ
Ν
Α
Τ
Α

Σ
Η
Μ
Ε
Ι
Α

Γιατί τα μικρά πόδια των νεκρών μέινα^[di méina] παιδιών δε φθείρουν τις σόλες.

Λέξεις στη διάλεκτο valdôtain

Εκτός από την πολυγλωσσία, την οποία το πρόγραμμα είχε φυσικά ως στόχο να αναπτύξει, η ευκαιρία **να δουλέψουμε πάνω στην ποίηση και τη δομή της** ήταν ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Οι μαθητές ανέλυσαν το ποίημα της Lussu και στη συνέχεια το χώρισαν στις διαφορετικές ενότητες που αποτελούν τα κείμενα σε κάθε κάρτα. Κάθε μέρος του

κειμένου αναφέρεται ακριβώς στην εικόνα στην μπροστινή πλευρά της κάρτας, γεγονός που καθιστά την ανάγνωση αυτού του kamishibaï πολύ συναισθηματική. Από καλλιτεχνική άποψη, **ο προβληματισμός για τον οπτικό και συναισθηματικό αντίκτυπο** που μπορούν να έχουν τα χρώματα καθόρισε την επιλογή της ομάδας. Η ικανότητα χρήσης του γραφικού καναλιού και των γραπτών μέσων με δημιουργικό και αλληλοεξαρτώμενο τρόπο αποτέλεσε σημαντικό πλεονέκτημα.

Προκειμένου να επιτευχθεί **ομοιομορφία στις επιλογές** και τις αποφάσεις που ελήφθησαν σε κάθε στάδιο του έργου, ήταν απαραίτητο να εργαστούμε με

	<p>διαφορετικούς τρόπους, εναλλάσσοντας την ομαδική δραστηριότητα της τάξης με την ατομική εργασία και σε μικρές ομάδες. Γενικότερα, η συνεργατική μάθηση ήταν αποτελεσματική, καθώς το έργο επέτρεψε ένα συλλογικό παιχνίδι για ένα ενιαίο τελικό προϊόν με στόχο τη διαθεματικότητα.</p>
<p>Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α</p>	<p>Κατά τη διάρκεια της τελικής εκδήλωσης στο σχολείο τους, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν το kamishibai τους σε άλλες ομάδες παιδιών και σε γονείς μέσω μιας δραματοποιημένης ανάγνωσης. Αυτή η παρουσίαση επέτρεψε να ευαισθητοποιηθούν άλλες τάξεις σε αυτή τη δραματική θεματική μέσα από μια νέα προσέγγιση.</p> <p>Εκτός από τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό και μετά την παρουσίαση του έργου μπροστά στο σχολείο, οι εκπαιδευτικοί συνέχισαν διάφορες παιδαγωγικές δραστηριότητες με βάση το έργο αυτό. Οι μαθητές ευαισθητοποιήθηκαν και ενδιαφέρθηκαν για άλλες γλώσσες που δεν αποτελούσαν μέρος του σχολικού προγράμματος σπουδών, όπως τα γερμανικά. Επιπλέον, οι μαθητές που μιλούσαν την τοπική διάλεκτο valdôtain (γαλλο-προβενσάλ) στην οικογένεια προσπάθησαν να τη χρησιμοποιήσουν όχι μόνο προφορικά, αλλά και γραπτά.</p>

**Δ
Υ
Σ
Κ
Ο
Λ
Ι
Ε
Σ**

Οι δυσκολίες που εντοπίστηκαν αφορούσαν περισσότερο το επίπεδο της οργάνωσης και τις σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και όχι την υλοποίηση του προγράμματος με τους μαθητές. Το σημαντικότερο εμπόδιο ήταν η μετάδοση πληροφοριών και οδηγιών. Αυτό αποκάλυψε την ανάγκη συνεργασίας και επίλυσης παρανοήσεων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του έργου. Το γεγονός αυτό ήταν επίσης θετικό, διότι επέτρεψε στους εκπαιδευτικούς να συμφωνήσουν σε έναν κοινό στόχο και υπογράμμισε τη θέλησή τους να συνεχίσουν και να ξεπεράσουν τα οργανωτικά προβλήματα.

Thème 4

Εμπειρία στο γυμνάσιο: μαρτυρίες

Σε αυτήν την ενότητα παρουσιάζουμε τις σκέψεις των εκπαιδευτικών που έλαβαν μέρος στους διαγωνισμούς το 2018-2019: «Από το παράθυρό μου στον κόσμο», απόσπασμα του F. Pessoa, και το 2019-2020: «Θυμάμαι», απόσπασμα του G. Peres. Οι μαρτυρίες προέρχονται από τα ημερολόγια που συμπλήρωσαν οι συμμετέχοντες.

Π Α Ι Δ Α Γ Ω Γ Ι Κ Ε Σ Π Ρ Ο Κ Λ Η Σ Ε Ι Σ	<p>«Τρεις από τις τέσσερις αξίες του σχολείου (...), πιστοποιημένες από ένα Διεθνές Συμβούλιο, είναι: αμοιβαίος σεβασμός και ειλικρίνεια, εορτασμός της διαφορετικότητας, συνεισφορά στην κοινωνία. Η ενασχόληση με το kamishibaï επιτρέπει να εργαστούμε πάνω σε αυτές τις αξίες. Επιπλέον, το θέμα της φετινής χρονιάς μας επέτρεψε να αναλάβουμε μία πρώτη εργασία για τη λογοτεχνία και τον γαλλικό και αμερικανικό πολιτισμό.»</p> <p>Στο γυμνάσιο, η συμμετοχή στο διαγωνισμό μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερα παιδαγωγικά ζητήματα.</p> <p>Η δημιουργία του kamishibaï είναι μια συλλογική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, επιτρέπει την έναρξη εργασίας αναφορικά με τη σχέση με τον άλλον (παίρνω τη θέση του στην ομάδα, συζητώ και αποδέχομαι τις ιδέες του άλλου...).</p> <p>Επιτρέπει επίσης στις εκπαιδευτικές ομάδες να επαναβεβαιώσουν τις εκπαιδευτικές τους αξίες («Αυτό το είδος έργου είναι πολύ σημαντικό για το σχολείο μας. Μας επιτρέπει να δείξουμε συγκεκριμένα αυτό που μας αγγίζει, αυτό που είναι σημαντικό και να προβάλλουμε τις αξίες της δομής με συγκεκριμένο τρόπο»).</p> <p>Επιπλέον, η δημιουργία αυτή βρίσκεται στο σταυροδρόμι του προγράμματος περισσότερων γνωστικών αντικειμένων (ιστορίες περιπέτειας, γεωγραφία, ζωντανές γλώσσες κ.λπ.).</p> <p>«Χρησιμοποίησα το θέμα του διαγωνισμού για να ασχοληθώ με το μέρος του γαλλικού προγράμματος σπουδών που ονομάζεται "Διήγηση περιπετειών". Αφού διαβάσαμε ένα άλμπουμ του Francois Place, Το κορίτσι των μαχών, γράψαμε μια ιστορία περιπέτειας.»</p>	
---	---	--

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Η παιγνιώδης διάσταση της δημιουργικής διαδικασίας επιτρέπει επίσης να αρθούν ορισμένα εμπόδια για τους μαθητές και έτσι να ενισχυθεί η κινητοποίησή τους:

« Οι μαθητές παρακινούνται από το διαγωνισμό, δε βιώνουν τη συγγραφή ως μία εργασία.»

Μεταξύ των δυνατών σημείων του διαγωνισμού, οι συμμετέχοντες των προηγούμενων ετών επεσήμαναν την αξιοποίηση των πολύγλωσσων μαθητών του σχολείου (εγγεγραμμένων στο μάθημα των γαλλικών ως δεύτερη γλώσσα, αλλά και/ή στο Τμήμα Υποδοχής 2A), καθώς και την προοδευτική ανάληψη ευθύνης, ατομικής και συλλογικής, των μαθητών που συμμετείχαν στην υλοποίηση του kamishibaï:

«Οι μαθητές ανέλαβαν τις αρμοδιότητες σε ομάδα ή με δική τους ατομική πρωτοβουλία»

Οι συμμετέχοντες τόνισαν επίσης ότι το πρόγραμμα επέτρεψε να έρθουν σε επαφή διαφορετικές ομάδες εντός του γυμνασίου:

«Για τη συλλογή αναμνήσεων: οι μαθητές των τάξεων που έχουν ως ξένη γλώσσα και ως δεύτερη γλώσσα τα γαλλικά (μικτές ομάδες μαθητών του διαπολιτισμικού και ASG) και μαθητές του τμήματος υποδοχής 2A από το διαπολιτισμικό σχολείο+ μαθητές ASG από όλα τα επίπεδα). Δύο γονείς από τις τρεις οικογένειες των μαθητών της τάξης έπαιξαν το παιχνίδι. Για τις εικονογραφήσεις, όλοι οι μαθητές της ASG (16).»

Τέλος, η συνεισφορά όσον αφορά τη σχέση με τη γλώσσα (αφηγηματικά μοτίβα και δομές) είναι επίσης σημαντική:

«Οι μαθητές συνέλεξαν αναμνήσεις και λέξεις σε διάφορες γλώσσες από άλλους μαθητές. Στη συνέχεια τις ταξινόμησαν θεματικά για να εντοπίσουν ό,τι τους φαινόταν ενδιαφέρον. Από αυτή την ταξινόμηση προέκυψαν εικόνες, ιδέες τις οποίες επεξεργάστηκαν για να δημιουργήσουν θέματα, μια αφήγηση, μια λογική.»

Δ
Υ
Ν
Α
Τ
Α

Σ
Η
Μ
Ε
Ι
Α

<p>Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α</p>	<p>«(Υπάρχουν) μαθητές που δεν γνώριζαν ο ένας τον άλλον (δεν ήταν στις ίδιες τάξεις) και οι οποίοι μπόρεσαν να μοιραστούν τις γνώσεις τους»</p> <p>Οι εκπαιδευτικές ομάδες εντόπισαν και άλλα οφέλη: την ενίσχυση του κοινωνικού δεσμού μεταξύ των συμμετεχόντων μαθητών και την εσωτερική και εξωτερική αξιοποίηση των συμμετεχόντων.</p> <p>«Οι τρεις μαθητές της τάξης θα διαβάσουν παραμύθια με το butaï στους μαθητές των τάξεων που συμμετείχαν στη συλλογή αναμνήσεων και εικονογραφήσεων. Κατά τη διάρκεια αυτής της συνάντησης, οι μαθητές που έχουν ως ξένη γλώσσα και ως δεύτερη γλώσσα τα γαλλικά και της τάξης υποδοχής 2A θα διαβάσουν ποιήματα, μερικά από τα οποία προέρχονται από τον πολιτισμό τους. Σκοπεύω να έρθω σε επαφή με το Διεθνή Οίκο που διαχειρίζεται το δημαρχείο και με την ένωση που μας δάνεισε το butaï προκειμένου να οργανώσουμε μια έκθεση ή μια αφήγηση της ιστορίας.»</p>
<p>Δ Υ Σ Κ Ο Λ Ι Ε Σ</p>	 <p>Οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι συμμετέχοντες αφορούν τον απαραίτητο χρόνο για τη διεξαγωγή των διαφόρων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το kamishibaï και την ένταξή τους, σε περιορισμένο χρόνο, σε μια πολυθεματική και συλλογική προσέγγιση.</p>
<p>Α Ν Α Τ Ρ Ο Φ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η</p>	<p>Η ανατροφοδότηση των εμπειριών που συλλέξαμε αποκαλύπτει τον πλούτο των εργασιών για την πολυγλωσσία στο γυμνάσιο:</p> <p>« Περισσότεροι γονείς ήρθαν να μας διαβάσουν ιστορίες στη μητρική τους γλώσσα και μας έμαθαν πώς να προφέρουμε τις λέξεις που χρησιμοποιούσαμε στο kamishibaï (αγγλικά, ρωσικά, τουρκικά). Δύο μαθήτριες συριακής και κινεζικής καταγωγής διάβασαν οι ίδιες ιστορίες στην τάξη.»</p> <p>Επιπλέον, μας καλούν να αντιληφθούμε τον αντίκτυπο αυτής της εργασίας στη διαδικασία απομνημόνευσης.</p>

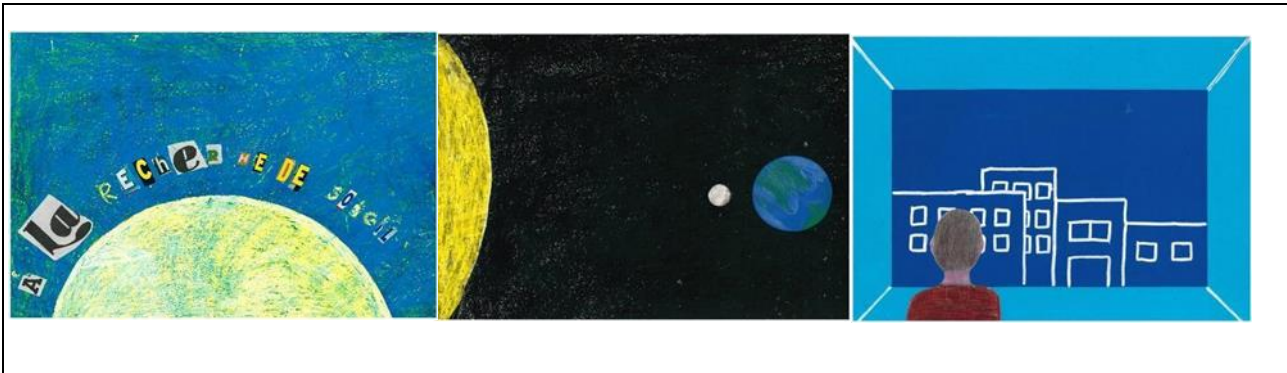
Θέμα 4

Το kamishibaï στο γυμνάσιο: προκλήσεις

Ακόμη και αν μπορούμε να θεωρήσουμε το kamishibaï ως μια μορφή αφήγησης για παιδιά, η δημιουργία του είναι επίσης κατάλληλη για ένα ευρύτερο κοινό, συμπεριλαμβανομένων των εφήβων, καθώς περιλαμβάνει πολλές παιδαγωγικές προκλήσεις. Η ενεργοποίηση ενός προγράμματος δημιουργίας kamishibaï είτε σε ένα σχολείο είτε σε ένα κοινωνικό κέντρο ή σε μια βιβλιοθήκη, επιτρέπει την ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων που ενισχύουν τις ικανότητες ενός παιδιού/εφήβου.

Σε μια περίοδο της ζωής κατά την οποία οι αβεβαιότητες που οφείλονται στην ανάπτυξη φαίνονται να κυριαρχούν και κατά την οποία κάθε εκπαιδευτικός πρέπει να στοχεύει περισσότερο στην προσωπική ανάπτυξη του ατόμου και στην ένταξή του στην ομάδα. Ένα δημιουργικό και χωρίς αποκλεισμούς πρόγραμμα όπως το πολύγλωσσο kamishibaï εκπροσωπεί ένα σημαντικό μέσο αντιμετώπισης και ανάπτυξης.

Ο/Η έφηβος βρίσκεται σε μια φάση επιβεβαίωσης της ταυτότητας και της αυτονομίας του. Αναπτύσσει το κοινωνικό του/της δίκτυο και οι σχέσεις με τους συνομηλικούς έχουν ισχυρό αντίκτυπο στην κοινωνική του/της συμπεριφορά. Αυτό το εξαιρετικά συμμετοχικό έργο, που βασίζεται στη συνεργασία για την επίτευξη ενός τελικού προϊόντος και είναι ανοιχτό σε διαφορετικές πραγματικότητες και κουλτούρες, επιτρέπει την ανάπτυξη συμπεριφορών όπως η ικανότητα να ακούς, να μοιράζεσαι, να έχεις ενσυναίσθηση που οδηγούν εξίσου στην αυτογνωσία και την προσωπική ανάπτυξη. Όλα αυτά, φυσικά, χωρίς να ξεχνάμε τις άλλες δεξιότητες πιο αυστηρά διδακτικές, όπως η βελτίωση της ανάγνωσης, της γραφής και της προφορικής έκφρασης.

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aneiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.
Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Π Α Ι Δ Α Γ Ω Γ Ι Κ Ε Σ Π Ρ Ο Κ Λ Η Σ Ε Ι Σ	<p>Οι παιδαγωγικές προκλήσεις στην πρακτική του πολύγλωσσου kamishibai είναι επομένως πολυάριθμες και αφορούν διάφορους τομείς, της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του πολίτη, την ανάπτυξη της δημιουργικότητας και των καλλιτεχνικών και αφηγηματικών ικανοτήτων, για την αξιοποίηση της πολυγλωσσίας και, από εκεί και πέρα, για τις διαφορετικές κουλτούρες που κάθε γλώσσα φέρνει ρητά και έμμεσα.</p> <p>Στα σχολεία, η δραστηριότητα αυτή ενσωματώνεται χωρίς δυσκολία στο πρόγραμμα σπουδών κάθε γνωστικού αντικειμένου, σε διαθεματικούς τομείς ή στο παιδαγωγικό πρόγραμμα του σχολείου. Η ενασχόληση με το πολύγλωσσο kamishibai επιτρέπει να ασχοληθούμε με άλλα κειμενικά είδη πέραν της αφηγηματικής μορφής. Έτσι, αυτό μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για παράδειγμα, για να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές στην ποίηση ή για τη διερεύνηση διαφορετικών τεχνικών για τη σύνθεση εικονογραφήσεων. Ορισμένες δεξιότητες, όπως η γραφή ή η εκφραστική ανάγνωση, ενισχύονται. Επιπλέον, η εργασία σε μικρές ομάδες και η συνεργατική μάθηση επιτρέπει την ενεργό συμμετοχή όλων των μαθητών, ακόμη και όταν τα επίπεδα είναι διαφορετικά μέσα στην ομάδα.</p> <p>Η επιθυμία για ανακάλυψη, για εκμάθηση νέων γλωσσών, συνηθειών και παραδόσεων συνδυάζεται με το ενδιαφέρον όλων να κάνουν καλή δουλειά και να εμπλέκονται διαρκώς περισσότερο.</p>
---	---

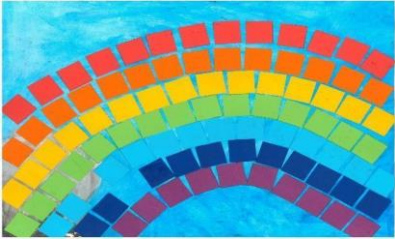

<p>Δ Υ Ν Α Τ Α Σ Η Μ Ε Ι Α</p>	<p>Λαμβάνοντας υπόψη τα ημερολόγια που αφορούν αυτή την εμπειρία, το δυνατό σημείο που αναδεικνύεται ολοφάνερα και πιο συχνά, σε διαφορετικά περιβάλλοντα (σχολικά ή εξωσχολικά, στις πόλεις ή μικρά κέντρα), αφορά τη συνεργατική διάσταση που θέτει σε εφαρμογή η υλοποίηση του kamishibaï, όχι μόνο για τα παιδιά, αλλά και για τους ενήλικες που συμμετέχουν σε αυτό. Από την ανάγκη συνεργασίας προκύπτουν οι άλλοι στόχοι που εντάσσονται στη διαδικασία δημιουργίας. Παρατηρείται ότι κάθε παιδί/έφηβος συμμετέχει έντονα και χωρίς αποκλεισμούς στη δημιουργία ενός πολύγλωσσου Kamishibaï. Τα παιδιά είναι αυτά που έχουν τον κύριο ρόλο, που προτείνουν τις ιδέες, που επιλέγουν τις γλώσσες που θα συμπεριληφθούν, που φτιάχνουν την αφήγηση και την εικονογράφηση των καρτών, που δραστηριοποιούνται σε όλες τις φάσεις της δημιουργίας.</p>
---	---

<p>Δ Υ Ν Α Τ Α Σ Η Μ Ε Ι Α</p>	<p>Αυτό περιλαμβάνει τη δυνατότητα να εκφράζεται κάποιος/α ελεύθερα χωρίς το φόβο ότι θα κριθεί από τους/τις φίλους/φίλες του, να εκφράζει τις απόψεις του/της σεβόμενος/η τις απόψεις των άλλων, να αναδεικνύει την προσωπικότητά του/της, να αντιπαραθέτει τις δικές του/της κρίσεις με αυτές των άλλων σε μια τεκμηριωμένη και οργανωμένη συζήτηση ή αντιπαραθέση, να αποδέχεται τις διαφορές μέσα από μια πολυπολιτισμική οπτική. Υπάρχει η ατομική ανάληψη ευθύνης, της ομάδας, του θεσμού, η οποία οδηγεί στην αίσθηση της πλήρους συμμετοχής σε μια κοινότητα.</p> <p>Προφανώς, το κίνητρο, που ενισχύεται από τη συμμετοχή στον διεθνή διαγωνισμό kamishibaï, αποτελεί το βασικό εφαλτήριο για αυτή τη δραστηριότητα, η οποία προϋποθέτει τη δέσμευση όλων των συμμετεχόντων είτε πρόκειται για παιδιά/εφήβους είτε για συνοδούς (εμψυχωτές ή εκπαιδευτικούς) είτε για γονείς. Αρκετές μαρτυρίες αναφέρουν τη σημασία της συνεργασίας των τελευταίων στο πρόγραμμα για την ανάδειξη μιας γλώσσας και ενός πολιτισμού και τη μετάδοση αξιών και γνώσεων.</p>
---	---

Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α	<p>Τα οφέλη είναι πολυάριθμα και εντοπίζονται σε περισσότερα επίπεδα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Για τη μάθηση <p>Μέσω της ενεργητικής παιδαγωγικής του, το kamishibaï επιτρέπει στους δημιουργούς του να συνειδητοποιήσουν το θέμα ή τα θέματα που πραγματεύονται και να εδραιώσουν τη γνώση τους.</p> <p>Συχνά, πέρα από την τελική παράσταση ή τη διάχυση του kamishibaï, άλλες διδακτικές δραστηριότητες εντάσσονται σε αυτή τη διαδικασία κατασκευής για την εμπάθυνση των γνώσεων. Όσον αφορά τη γραφή και την εκφραστική ανάγνωση, οι μαρτυρίες που καταγράφηκαν στα ημερολόγια υπογραμμίζουν την πρόοδο που σημείωσαν οι εκπαιδευτικοί στις ομάδες των εφήβων και μια πιο θετική στάση.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Για την κοινωνικοποίηση <p>Η ατμόσφαιρα εργασίας είναι ικανοποιητική και προάγει ένα θετικό κλίμα εντός της ομάδας. Η ανταλλαγή γνώσεων οδηγεί επίσης στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη γλωσσική ποικιλία και την αποδοχή της διαφορετικότητας ως πόρου και εμπλουτισμού.</p>
--	--

Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α	 <ul style="list-style-type: none"> - Για τις αξίες της ιδιότητας του πολίτη <p>Η εμπλοκή και η ενεργός συμμετοχή οδηγούν σε μια πιο αυτόνομη στάση, προάγουν την ένταξη και, όπως τονίστηκε προηγουμένως, η συνεργατική εργασία αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ένταξης και της προσωπικής έκφρασης, με σεβασμό στις ιδέες και τις προσωπικότητες των άλλων.</p>
--	--

Δ Υ Σ Κ Ο Λ Ι Ε Σ	<p>Ωστόσο, δεν πρέπει να αποκρύπτονται οι δυσκολίες που μπορεί να συνεπάγεται η υλοποίηση ενός προγράμματος αυτού του τύπου. Το κοινό εμπόδιο φαίνεται να είναι η οργάνωση. Το γεγονός ότι οι μαθητές συμμετέχουν σε κάθε στάδιο απαιτεί σημαντική προσπάθεια όσον αφορά την οργάνωση και τη διαχείριση των ομάδων: κάθε στιγμή πρέπει να είναι προκαθορισμένη και κάθε υποομάδα πρέπει να έχει τη δική της σαφώς καθορισμένη και ακριβή αποστολή.</p> <p>Πρόκειται για μια εργασία που απαιτεί λεπτομερή και συνεχή προγραμματισμό και απαιτεί αρκετό χρόνο προετοιμασίας για την αποφυγή παρεξηγήσεων και παρανοήσεων. Όταν όμως αυτά προκύπτουν, η θέληση να τα ξεπεράσουμε προκειμένου να υλοποιήσουμε το πρόγραμμα αποτελεί μια ώθηση για την εξεύρεση, τελικά, μιας διαμεσολάβησης και κατάλληλων λύσεων.</p>
--	--

Θέμα 5

Καμishibaï και δεξιότητες-κλειδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σε έναν παγκοσμιοποιημένο και δυναμικό κόσμο, ταχέως μεταβαλλόμενο και σε μεγάλο βαθμό διασυνδεδεμένο, **οι ευρωπαίοι πολίτες** χρειάζονται **εγκάρσιες δεξιότητες** τις οποίες θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Επιπλέον, οι δεξιότητες αυτές δεν μπορούν να αποτελούν προνόμιο μιας ελίτ, αλλά πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όλους τους νέους Ευρωπαίους, και όχι μόνο, όπως υποδεικνύεται από τον στόχο 4 « Ποιοτική εκπαίδευση » της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ³, ο οποίος επεξηγείται στο σημείο 7:

«να διασφαλιστεί ότι όλοι μαθητές/τριες θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, και μεταξύ άλλων, μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και μέσω του βιώσιμου τρόπου ζωής, να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, την προώθηση της ειρήνης και της μη-βίας, την ταυτότητα του παγκόσμιου πολίτη καθώς και την αναγνώριση της πολιτιστικής ποικιλίας και της συμβολής της στη βιώσιμη ανάπτυξη».

Ήδη το 2006, μια σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴ είχε προτείνει **ένα πλαίσιο αναφοράς για τη διά βίου εκπαίδευση και επιμόρφωση**, το οποίο όριζε **οκτώ δεξιότητες κλειδιά** για τους νέους ευρωπαίους με στόχο «να υποστηρίξει το δικαίωμα σε μία εκπαίδευση, μια επιμόρφωση και μια διά βίου μάθηση συμπεριληπτική και ποιοτική», καθώς και να παρέχει βοήθεια «σε όλους

τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ή έχουν ειδικές ανάγκες, ώστε να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους». Ο ορισμός αυτών των δεξιοτήτων κλειδιών αποσκοπούσε στο να «θέσει τα θεμέλια για πιο δίκαιες και δημοκρατικές κοινωνίες » και να ανταποκριθεί στην ανάγκη «να επιτευχθεί μια συμπεριληπτική και βιώσιμη ανάπτυξη, στην κοινωνική συνοχή και στην ανάπτυξη μιας δημοκρατικής κουλτούρας». Σε αυτό το έγγραφο, ορίζουμε

³ <https://www.undp.org/content/undp/fr/home/2030-agenda-for-sustainable-development.html>

⁴ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις δεξιότητες κλειδιά για τη διά βίου μάθηση (2006/962/CE).

τη δεξιότητα ως «έναν συνδυασμό γνώσεων, ικανοτήτων και στάσεων κατάλληλων για κάθε πλαίσιο » και εξηγούμε ότι οι δεξιότητες κλειδιά αποτελούν τη βάση για την προσωπική ανάπτυξη, κοινωνική ένταξη, την ιδιότητα του ενεργού πολίτη και την πρόσβαση στον κόσμο της εργασίας.

Εξηγεί επίσης ότι: «οι γνώσεις αποτελούνται από γεγονότα, αριθμούς, έννοιες, θεωρίες και ιδέες που είναι ήδη καθιερωμένες και υποστηρίζουν την κατανόηση ενός συγκεκριμένου τομέα ή θέματος», οι ικανότητες ορίζονται ως «η ικανότητα να εκτελούνται διαδικασίες και να χρησιμοποιούνται οι υπάρχουσες γνώσεις για την επίτευξη αποτελεσμάτων» και ότι «οι στάσεις περιγράφουν τις διαθέσεις και τις νοοτροπίες που επιτρέπουν να δράσεις ή να αντιδράσεις απέναντι σε ιδέες, ανθρώπους ή καταστάσεις».

Μια σύσταση του **Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης** στις 22 Μαΐου 2018 αντικαθιστά το ευρωπαϊκό πλαίσιο των δεξιοτήτων κλειδιών που υιοθετήθηκε το 2006. Το νέο αυτό έγγραφο απευθύνεται σε δομές εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και μάθησης, τόσο τυπικές όσο και μη τυπικές και άτυπες, σε μια προοπτική δια βίου μάθησης «συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο να καθιερώσει έναν κοινό ορισμό των δεξιοτήτων, ο οποίος μπορεί να διευκολύνει τις μεταβάσεις και τη συνεργασία μεταξύ αυτών των διαφορετικών δομών».

Το έργο της δημιουργίας ενός πολύγλωσσου Kamishibaï, μέσω της διεπιστημονικής και πολύγλωσσης προσέγγισής του, κινείται προς την κατεύθυνση που συνιστά το εν λόγω ευρωπαϊκό έγγραφο-πλαίσιο. Στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί, θα επισημάνουμε τις στάσεις που επιτρέπει η δημιουργία ενός πολύγλωσσου Kamishibaï να εργαστούμε με βάση τις οκτώ δεξιότητες του 2018:

<p>Δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής</p>	<p>Η δημιουργία ενός πολύγλωσσου kamishibaï επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν «μια θετική στάση απέναντι στην ανάγνωση και τη γραφή» και «ένα ανοιχτό πνεύμα για εποικοδομητικό και κριτικό διάλογο», καθώς και την προτίμηση για την αισθητική ποιότητα. Η εκμάθηση της ανάγνωσης πραγματοποιείται σε ένα ουσιαστικό πλαίσιο για τον μαθητή και την τάξη.</p>
<p>Πολυγλωσσικές δεξιότητες</p>	<p>Αυτές οι δεξιότητες βρίσκονται στο επίκεντρο του προγράμματος Kamishibaï, το οποίο επιτρέπει στους μαθητές να ευαισθητοποιηθούν στη γλωσσική και πολιτιστική ποικιλομορφία καθώς και να αναπτύξουν την περιέργεια για τις</p>

	γλώσσες και τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Αναδεικνύοντας όλες τις γλώσσες του περιβάλλοντος του μαθητή, υποστηρίζει τον σεβασμό του κάθε γλωσσικού προφίλ (γλώσσες της οικογένειας, γλώσσες μειονοτήτων, γλώσσες μετανάστευσης).
Μαθηματική δεξιότητα, δεξιότητες στην επιστήμη, στις τεχνολογίες και στη μηχανική	Η δημιουργία των castelet οδηγεί τους μαθητές στο να εργαστούν πάνω σε μαθηματικές δεξιότητες. Υπό το πρίσμα της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου, τα θέματα που πραγματεύεται η ιστορία επιτρέπουν τον προβληματισμό σχετικά με ηθικά ζητήματα και προκλήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, με τον εαυτό μας, την οικογένεια, την κοινότητα και τον κόσμο (Agenda 2030).
Ψηφιακή δεξιότητα	Η δημιουργία ψηφιακών εκδόσεων των Kamishibaïs επιτρέπει επίσης να ασχοληθούμε με τα ηθικά ζητήματα καθώς και με την ασφάλεια και την υπευθυνότητα στη χρήση αυτών των εργαλείων.
Προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητα μαθαίνω να μαθαίνω	Ένα πρότζεκτ Kamishibaï περιλαμβάνει την ικανότητα να μαθαίνει και να εργάζεται κανείς τόσο ανεξάρτητα όσο και ομαδικά, να οργανώνει και να προχωράει στη δική του μάθηση, να την αξιολογεί και να τη μοιράζεται. Επιπλέον, κατά τη λήψη αποφάσεων για την προώθηση του πρότζεκτ, οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν να επικοινωνούν εποικοδομητικά, να συνεργάζονται και να διαπραγματεύονται σε ομάδες, να δείχνουν ανοχή, να εκφράζουν και να κατανοούν τις διαφορετικές απόψεις.
Δεξιότητες του πολίτη	Η ομαδική εργασία επιτρέπει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ολοκληρωμένων ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Η συμμετοχή σε ένα συλλογικό πρότζεκτ επιτρέπει την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και δράσης, της δυναμικής στάσης, του προοδευτικού οράματος, του θάρρους και της επιμονής στην επίτευξη των στόχων.
Δεξιότητες που σχετίζονται με την πολιτιστική	Όπως και για τις πολυγλωσσικές δεξιότητες, πρόκειται για βασικές δεξιότητες για αυτό το πρότζεκτ, το οποίο μπορεί να οδηγήσει τους μαθητές στην ανάπτυξη «μιας ανοικτής στάσης

ευαισθησία και έκφραση	και σεβασμού προς την ποικιλομορφία των πολιτιστικών εκφράσεων, μιας ηθικής και υπεύθυνης προσέγγισης της πνευματικής και πολιτιστικής ιδιοκτησίας», καθώς και μιας περιέργειας «για τον κόσμο, ενός ανοίγματος του πνεύματος που επιτρέπει τη φαντασία νέων δυνατοτήτων και μιας προθυμίας συμμετοχής σε πολιτιστικές εμπειρίες».
-------------------------------	--

Θέμα 5

Kamishibai και δεξιότητες κλειδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης: μαρτυρίες

Η συγκεκριμένο ενότητα έχει ως στόχο να απεικονίσει λεπτομερώς τον αντίκτυπο της συμμετοχής στον διαγωνισμό για το πολύγλωσσο Kamishibai και, γενικότερα, της παραγωγής καρτελών, με βάση τα ημερολόγια που δημιούργησαν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια των εκδόσεων 2018-2019 και 2019-2020.

<p>Δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής</p>	<p>« Οι μαθητές έμαθαν τη σημασία του να ξαναγράφεις, να ξαναδιαβάζεις και να μη φοβάσαι να αλλάζεις πράγματα. Κατάλαβαν τη σημασία της συνολικής συνοχής ».</p> <p>« Οι μαθητές μπόρεσαν να εξασκηθούν στο να βάλουν φωνή σ'ένα κείμενο, κάνοντας μια ζωντανή ανάγνωση: σεβόμενοι τη στίξη, δίνοντας τον τόνο, διαβάζοντας δυνατά και κατανοητά ».</p> <p>Το πρότζεκτ επέτρεψε « να εφαρμοστεί στην πράξη η ικανότητα ανάγνωσης σε διάφορες γλώσσες ».</p>
<p>Πολυγλωσσικές δεξιότητες</p>	<p>« Η συμμετοχή στον Διαγωνισμό μας έδωσε τη δυνατότητα να αναδείξουμε τη σημασία της πολυγλωσσικής εκπαίδευσης. Στο σχολείο, παίζει έναν ρόλο στο άνοιγμα στον κόσμο και στην κοινωνική ένταξη των οικογενειών που δεν είναι ιταλικές. Αλλά αυτή η διαδρομή μας οδηγεί επίσης στην ανακάλυψη του τοπικού γλωσσικού μας πλούτου.</p> <p>Οι μαθητές παρατήρησαν αρκετές φορές τις ομοιότητες μεταξύ ορισμένων λέξεων διαφορετικών γλωσσών. »</p>
	<p>« Η κατασκευή του butaï ενσωματώθηκε στον τομέα των μαθηματικών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Με την κατασκευή των μίνι-butai, των δραστηριοτήτων tangram και τον εσωτερικό διαγωνισμό butaï, οι οποίοι επέτρεψαν την πραγματοποίηση ενός castelet/butaï, με τη βοήθεια των</p>

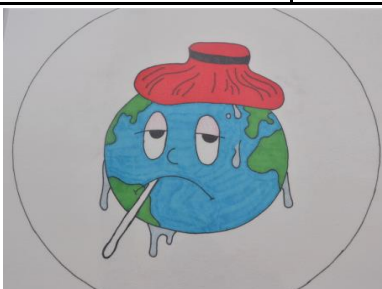
Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

<p>Μαθηματική δεξιότητα, δεξιότητες στην επιστήμη, στις τεχνολογίες και στη μηχανική</p>	<p>γονέων, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να μάθουν διάφορα μαθηματικά περιεχόμενα, δηλαδή τα γεωμετρικά σχήματα, τα γεωμετρικά στερεά, την έννοια των μοντέλων/ακολουθιών και ακόμη και τις ώρες. Οι μαθητές μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τα ονόματα των διαφόρων γεωμετρικών σχημάτων και να τα συσχετίσουν με τα σχήματα της καθημερινότητάς μας και τα σχήματα του tangram. Πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις - για την κατασκευή των butaï (μίνι και κανονικό μοντέλο), για την κατασκευή των σανίδων - οι αποστάσεις συγκρίθηκαν μεταξύ των διαφόρων χωρών που υπάρχουν στο Kamishibaï. Το ίδιο ισχύει και για ορισμένα γεωμετρικά στερεά, τα οποία αναφέρονται και συγκρίνονται με ορισμένα μέρη των butaïs. Επιπλέον, γίνεται αναφορά και σε μοτίβα, δηλαδή σε ακολουθίες. Αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής έχει επίγνωση της κανονικότητας του μοτίβου και κατανοεί ότι πρόκειται για ένα περιεχόμενο που ανήκει στα μαθηματικά. Ήταν μια εξαιρετικά θετική εμπειρία.»</p>
<p>Προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητα μαθαίνω να μαθαίνω</p>	<p>« Προσωπικά, θεωρώ ότι αυτό το είδος εργασίας μου επέτρεψε να παρατηρήσω τα παιδιά σύμφωνα με δυναμικές και καταστάσεις που διαφέρουν από την κανονικότητα. Κατ' αρχάς, το γεγονός ότι συνεργάστηκαν με μεγαλύτερους ή μικρότερους φίλους αποτέλεσε έναυσμα για τη χρήση ιδιαίτερων στρατηγικών συνεργασίας εκ μέρους των παιδιών: βοήθησαν ή βοηθήθηκαν από φίλους, οπότε έθεσαν τον εαυτό τους σε δοκιμασία.</p> <p>Δεύτερον, έδειξαν ότι απόλαυσαν την τελική εργασία τους και νομίζω ότι δεν έχω άδικο όταν λέω ότι αύξησαν την αυτοεκτίμησή τους.»</p> <p>« Μετά τη σημασία της επιθυμίας για τη χρήση διαφόρων γλωσσών, είδαμε ότι τα παιδιά ήταν πιο προσεκτικά στις πτυχές που είχαν τονιστεί κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η επιστημονική πτυχή (επαλήθευση υποθέσεων κ.λπ.), η εκφραστική πτυχή (γλώσσες, ζωγραφιές, θεατρικότητα κ.λπ.) και η συναισθηματική πτυχή (εγώ και οι άλλοι κ.λπ.). Τα παιδιά έχουν έναν πιο συνειδητό τρόπο μάθησης.</p> <p>Από παιδαγωγική άποψη, το πρότζεκτ προώθησε τη συνεργατική μάθηση, τη διδασκαλία/υποστήριξη από συνομήλικους (peer tutoring), την ενεργητική και βιωματική</p>

	<p>μάθηση, δηλαδή το « μαθαίνω κάνοντας » (learning by doing). Επιπλέον, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι οικογένειες βοήθησε στο να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ του περιβάλλοντος, του σχολικού θεσμού και του οικογενειακού δικτύου, των πρωταρχικών συμμετεχόντων του εκπαιδευτικού και διδακτικού πρότζεκτ του παιδιού ».</p>
--	---

<p>Δεξιότητες του πολίτη</p>	<p>« Οι μαθητές έμαθαν να εργάζονται σε ομάδες, να εκφράζουν τις απόψεις τους, να σέβονται τις διαφορές και να εκτιμούν τις γλώσσες που διδάσκονται στο σχολείο ».</p> <p>« Η μεγαλύτερη αλλαγή που έχω δει σχετίζεται με τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά των δύο τάξεων μιλούν και σχετίζονται μεταξύ τους: αισθάνονται λίγο περισσότερο μέρος ενός κοινωνικού οργανισμού που τους ανήκει ».</p>
<p>Επιχειρηματικές δεξιότητες</p>	<p>« Οι μαθητές είχαν τον κύριο ρόλο σε αυτό το έργο, εγώ απλώς τους καθοδήγησα. Πρότειναν τις ιδέες και την πλοκή της ιστορίας, εργάστηκαν σε ομάδες, ήταν υπεύθυνοι για όλους τους χαρακτήρες, αποφάσιζαν για την οργάνωση των χαρακτήρων και τα στοιχεία της ιστορίας που θα τοποθετούνταν σε κάθε καρτέλα. Οι μαθητές επέλεξαν τις γλώσσες που θα εντάξουν, ανάλογα με το αντικείμενο/ύλη και τις γλωσσικές τους γνώσεις ».</p>
<p>Δεξιότητες που σχετίζονται με την πολιτιστική ευαισθησία και έκφραση</p>	<p>« Το πρόγραμμα προώθησε την εκμάθηση της προφορικής, γραπτής και καλλιτεχνικής έκφρασης. Είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε για τις χώρες καταγωγής των παιδιών, τονίζοντας τις διαφορές που υπάρχουν στον γεωγραφικό, γλωσσικό και πολιτιστικό τομέα. Παρατηρήσαμε ότι αυτές οι διαφορές δεν είναι εμπόδια, αλλά πλούτος ».</p>

Θέμα 6

Kamishibai και αγωγή του πολίτη

Ορισμός που παρουσιάζεται στο άρθρο που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2017 από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ (Eurydice) και εκπονήθηκε υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁵.

Ορισμός της αγωγής του πολίτη

"Η αγωγή του πολίτη είναι ένας κλάδος που στοχεύει στην προώθηση της αρμονικής συνύπαρξης και στην προώθηση της αμοιβαία επωφελούς ανάπτυξης των ατόμων και των κοινοτήτων στις οποίες ζουν. Στις δημοκρατικές κοινωνίες, η αγωγή του πολίτη ενθαρρύνει τους μαθητές να γίνουν ενεργοί, ενημερωμένοι και υπεύθυνοι πολίτες, πρόθυμοι και ικανοί να αναλάβουν την ευθύνη για τον εαυτό τους καθώς και για τις ομάδες τους σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο."

Όταν μιλάμε για εκπαίδευση στην αγωγή του πολίτη, εισάγουμε ένα τεράστιο και πολύπλοκο θέμα, το οποίο όμως αποτελεί τη βάση της κοινωνικής μας ζωής και το οποίο πρέπει πάντα να τίθεται στο προσκήνιο κάθε διαδικασίας γνώσης και μάθησης, καθώς αποτελεί το θεμελιώδες στέλεχος για τη διαμόρφωση/εκπαίδευση ενός παιδιού.

Στόχος είναι η ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων που μπορούν να οδηγήσουν το παιδί, καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξής του, σε μια ευαισθητοποίηση και συνειδητοποίηση του ρόλου του στην κοινωνία, των νόμιμων δικαιωμάτων του, αλλά και των υποχρεώσεών του ως πολίτη.

Κάθε τόπος κοινωνικοποίησης, θεσμικός ή μη, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα θεμελιώδη διακυβεύματα της αγωγής του πολίτη και να την εδραιώνει σε κάθε

⁵ Η ΕΥΡΥΔΙΚΗ (Eurydice) είναι το θεσμικό δίκτυο που συλλέγει, ενημερώνει, αναλύει και διαδίδει πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές, τη δομή και την οργάνωση των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων.

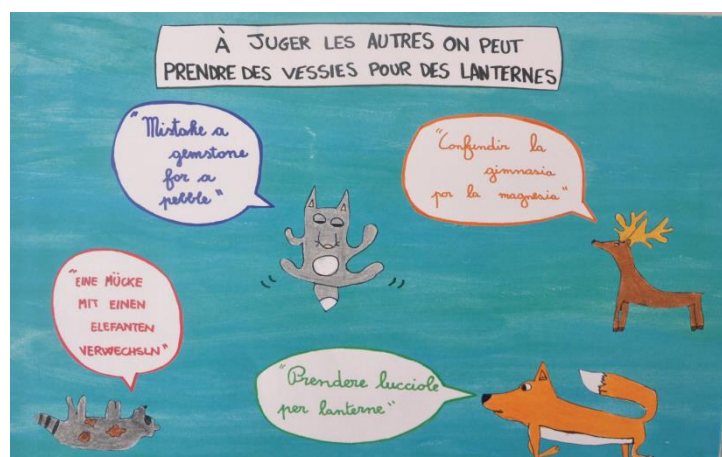
Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

παιδαγωγική προσέγγιση σε μια προοπτική καθημερινής πρακτικής, διότι οι αρχές της ευθύνης, της αλληλεγγύης και της ισότητας οφείλουν να διέπουν κάθε κοινωνική και σχεσιακή relationnel πράξη. Οι αξίες αυτές δεν θα πρέπει να επιβάλλονται ως αντικείμενο μελέτης σε μια διανοητική προσπάθεια σύλληψης της γνώσης, αλλά θα πρέπει να εσωτερικεύονται στις καθημερινές πράξεις και να αποκτώνται με δυναμικό τρόπο, από την πρώιμη παιδική ηλικία έως την ενηλικίωση. Σε μια προοπτική συνεχών αλλαγών, παράλληλα με την ολοένα και πιο ραγδαία εξέλιξη της κοινωνίας μας, εδράζονται/s'ancrer/εδραιώνονται στις θεμελιώδεις αρχές τους. Μέσα από την εμπειρία του διαγωνισμού Kamilala και τη χρήση και δημιουργία του εργαλείου Kamishibai, φαίνεται ότι διάφοροι στόχοι της αγωγής του πολίτη συγκλίνουν και εναρμονίζονται πλήρως. Η πολυγλωσσία της αποτελεί θεμελιώδες πλεονέκτημα, διότι το άνοιγμα στις γλώσσες, ακόμη και σε εκείνες που θεωρούνται αδικαιολόγητα μειονοτικές, ευνοεί μια δημοκρατική προσέγγιση στους νέους πολιτισμούς και σε μια διαφορετική θεώρηση της ποικιλομορφίας που δεν θεωρείται πλέον εμπόδιο, αλλά εμπλουτισμός. Η αξιοποίηση του πολυγλωσσικού ρεπερτορίου ταυτόχρονα με τη δημιουργική και παιγνιώδη ατμόσφαιρα ευνοούν την κοινωνικοποίηση και τη μάθηση και τις αξίες της ανεκτικότητας, της ενσωμάτωσης απέναντι στη διαφορετικότητα, της συνεργασίας και της αμοιβαίας υποστήριξης, της προσωπικής αυτονομίας, οι οποίες υλοποιούνται πλήρως κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

Η προώθηση της συμμετοχής και του λόγου είναι ουσιώδεις σε ένα δημοκρατικό εκπαιδευτικό πλαίσιο και η μεθοδολογία δράσης, που προβλέπεται σε αυτό το πρότζεκτ και η οποία προβλέπει επίσης την εναλλαγή ομαδικής εργασίας, σε μικρές ομάδες και ατομικής εργασίας, δίνει σε όλους τη δυνατότητα να παρέμβουν, να κάνουν προτάσεις, να εκφραστούν με σεβασμό στους άλλους. Η δημιουργία του Kamishibai γίνεται τότε ένα συλλογικό προϊόν που μεταφέρει τις ιδέες κάθε συμμετέχοντα, τον καρπό της συνέργειας πολλών φορέων που συνεργάζονται μαζί: παιδιά ή έφηβοι, εκπαιδευτικοί, εμψυχωτές/τριες, γονείς, προσωπικό που εργάζεται στην εκπαιδευτική δομή...

Τα κίνητρα και η συμμετοχή στη δημιουργία ενός Kamishibai είναι πάντα πολύ ισχυρά, καθώς το τελικό αποτέλεσμα πρέπει να είναι από και να έχει θετικές επιπτώσεις, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, ακόμη και σε εδαφική κλίμακα, γεγονός που ευνοεί, για παράδειγμα, το άνοιγμα του σχολείου στη γύρω πραγματικότητα και γενικότερα,

στον κόσμο με την ποικιλία και την πολυπλοκότητά του. Οι καρτέλες Kamishibai, με τη γραφική τους αναπαράσταση που συνδέεται με μια απλή ιστορία, σε οποιοδήποτε ηλικιακό επίπεδο επιτρέπουν την εξέταση των πιο ποικίλων θεμάτων, αλλά συχνά οι ιστορίες συνδέονται με τη φύση, τα ζώα, την κληρονομιά των θρύλων κάθε χώρας και μαρτυρούν τη σύνδεσή τους με θεματικές όπως η προστασία του περιβάλλοντος, η βιώσιμη ανάπτυξη, το αίσθημα του ανήκειν σε έναν συγκεκριμένο πολιτισμό, ο σεβασμός των άλλων πολιτισμών, η μη διάκριση και η αποδοχή της διαφορετικότητας.

Θέμα 6

Kamishibaï και αγωγή του πολίτη: μαρτυρίες

Μεταξύ των εκπαιδευτικών προκλήσεων που εντοπίζουν οι συμμετέχοντες/ουσες στον διαγωνισμό (καθηγητές/τριες, παιδαγωγοί κ.λπ.) είναι η ενίσχυση της ιδιότητας του πολίτη, με την ευρύτερη έννοια του όρου, δηλαδή του σεβασμού της κοινότητας και των κανόνων της, αλλά και των δεξιοτήτων διαπραγμάτευσης και συζήτησης που ευνοούν τη συμβίωση.

«Το kamishibaï είναι ένα ενοποιητικό εργαλείο και βοηθάει στο να έρθει η τάξη κοντά». (Γαλλία)

«Το πρόγραμμα αυτό είναι πολύ σημαντικό για την ανάπτυξη της συνεργατικής εργασίας και της ενεργητικής μάθησης.

Το πρόγραμμα είχε αντίκτυπο στο περιεχόμενο που σχετίζεται με τη συγγραφή, τη δημιουργία μιας ιστορίας; τις στάσεις και τις αξίες (περιέργεια, σεβασμός για τους άλλους, γλώσσες) και τις εγκάρσιες δεξιότητες (δημιουργικότητα, ανθεκτικότητα, συνεργασία σε ομαδικές εργασίες)». (Γυμνάσιο-Πορτογαλία)

« Το πρόγραμμα προέκυψε στα μαθήματα της Αγωγής του Πολίτη, από το υπο-θέμα της Διαπολιτισμικότητας και της σημασίας της αποδοχής του άλλου και της διαφορετικότητας ». (Γυμνάσιο, Πορτογαλία)

Το άνοιγμα στη γλωσσική ποικιλομορφία καθιστά δυνατή την έναρξη μιας πιο σφαιρικής διαδικασίας για το καλωσόρισμα της διαφορετικότητας:

«Είναι σχετικά νέοι, αλλά κατάφεραν να διατηρήσουν τις λέξεις που τους επιτρέπουν να καλωσορίζουν τα παιδιά από τη Βουλγαρία, την Κίνα, την Αγγλία, την Αραβική Χερσόνησο και τώρα στη νοηματική γαλλική γλώσσα, λέγοντας απλώς ένα καλημέρα στη γλώσσα τους καθώς και δύο ή τρεις άλλες λέξεις. Δεν είναι έκπληκτοι ή απρόθυμοι, αντίθετα έχουν γίνει απαιτητικοί» (Γαλλία).

«Κάθε μαθητής έχει την ευκαιρία να εκφράσει τις ιδέες του και να συμμετάσχει ενεργά στις διάφορες φάσεις του έργου. Επιπλέον, αυτό το πρότζεκτ επιτρέπει τη συνεργατική

εργασία, ευνοώντας τη συμπερίληψη όλων των μαθητών, ιδίως χάρη στη διαθεματική προσέγγιση» (Δημοτικό σχολείο, Valée d'Aoste).

Αυτό το άνοιγμα καθιστά επίσης δυνατή την έναρξη ανταλλαγών που, γενικότερα, οδηγούν σε μια αποκέντρωση που ευνοεί τη συνεκτίμηση της ετερότητας. Ορισμένοι παιδαγωγοί δίνουν έτσι έμφαση σε μια:

«Αύξηση της περιέργειας για τον άλλο, αύξηση των ανταλλαγών μεταξύ παιδιών/παιδιών και παιδιών/ενηλίκων, άνοιγμα στη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία όλων» (Γαλλία).

«...Τα παιδιά ζητούσαν με περιέργεια τη μετάφραση των προτάσεων στους ξένους φίλους τους. Τα αλλοδαπά/ξένα παιδιά ήθελαν να συμμετέχουν με τη μητρική τους γλώσσα».

Πιο συγκεκριμένα, η δημιουργία του Kamishibaï μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναπτύξει με το κοινό τα ερωτήματα που σχετίζονται με την κατάρρευση της ισότητας και να δουλέψει πάνω στις αποκλίνουσες αναπαραστάσεις.

«Ένα άνοιγμα για να συζητήσουν πολύπλοκα θέματα όπου δεν αισθάνονται πάντα άνετα (φυλετικές ή γλωσσικές διακρίσεις). Άκουσα σχόλια που έδειχναν μια επίγνωση των καταστάσεων των μαθητών που απαιτούσαν ενσυναίσθηση. Ανέπτυξαν επίσης την περιέργεια». (Γαλλία)

«Μου φαίνεται απαραίτητο να εκτιμήσουμε άλλες γλώσσες και άλλες ιστορίες και ταυτόχρονα να αποδομήσουμε διακριτικά ορισμένα στερεότυπα». (Γαλλία)

«Είδαμε ότι οι μαθητές, σε μια συμπεριληπτική κατάσταση, άσκησαν μια δημοκρατική μεθοδολογία. Έμαθαν να σκέφτονται για τα συναισθήματά τους και να λένε στο κοινό αυτό που πιστεύουμε». (Δημοτικό σχολείο, Valée d'Aoste)

Αρκετές ανατροφοδοτήσεις εμπειριών δείχνουν ότι αυτή η διάσταση είναι πολύ παρούσα στη συλλογική προπαρασκευαστική εργασία για τον διαγωνισμό και ότι παίζει έναν καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση των κινήτρων των μαθητών.

«Αυτό επέτρεψε και θα συνεχίσει να δημιουργεί μια αίσθηση κοινότητας μεταξύ μαθητών από διαφορετικά τμήματα και σχολεία. Οι μαθητές από το σχολείο μας που δεν ανήκουν στην τάξη μου ζήτησαν να έρθουν στη δική μου αντί να πάνε en permanence. Χάρηκαν που μπόρεσαν να βοηθήσουν λίγο περισσότερο στο πρόγραμμα». (Γαλλία)

«Το πρόγραμμα αυτό επέτρεψε μια διαθεματική εργασία: ζωντανές γλώσσες, εικαστικές/οπτικές τέχνες, λογοτεχνία, γραπτή και προφορική έκφραση, ηθική και

πολιτική αγωγή. Αυτό έδωσε αφορμή για πολυάριθμες αναγνώσεις άλμπουμ, μυθιστορημάτων, ντοκιμαντέρ, Kamishibai κ.λπ. Αυτή η πολιτιστική "τροφή" είναι πρωταρχικής σημασίας, ιδίως για τους μαθητές που υποφέρουν από έλλειψη πρόσβασης σε βιβλία. Αυτή η πολιτιστική "τροφή" είναι απαραίτητη, ιδίως για τους μαθητές που υποφέρουν από έλλειψη πρόσβασης σε βιβλία. Βασίστηκε επίσης σε ένα θεμελιώδες στοιχείο: την εκμάθηση της συνεργασίας (εργασία σε ομάδες, συλλογικότητα, αποδοχή συμβιβασμών, αποδοχή ότι οι ιδέες όλων λαμβάνονται υπόψη, αλληλοακρόαση, επιχειρηματολογία...)» (Γαλλία, δημοτικό σχολείο).

«Η μεγαλύτερη αλλαγή που έχω παρατηρήσει σχετίζεται με τον τρόπο που τα παιδιά και στις δύο τάξεις μιλούν και σχετίζονται μεταξύ τους: αισθάνονται λίγο περισσότερο μέρος ενός κοινωνικού οργανισμού που τους ανήκει». (Δημοτικό σχολείο, Vallée d'Aoste)

Συμπερασματικά, η προηγούμενη εμπειρία δείχνει τον αντίκτυπο του προγράμματος στο σχολικό κλίμα και, γενικότερα, στη σχέση με τη συλλογικότητα.

«Αυτό το πρόγραμμα μπορεί να έχει ευεργετικά αποτελέσματα στο σχολικό κλίμα» (Γαλλία)

«Η ανάγκη για συγκέντρωση ιδεών επέτρεψε να καταλάβουν ότι ενωμένοι ήταν πιο παραγωγικοί και έτσι έμαθαν να σέβονται ο ένας τον άλλον». (Γαλλία)

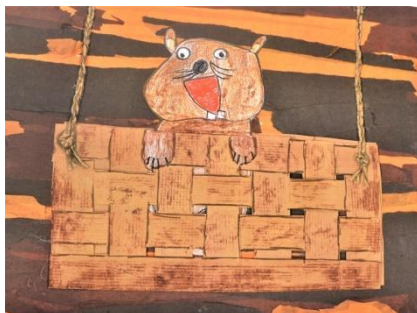

Θέμα 7

Χρήση των γλωσσών

Μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων Kamishibai που πραγματοποιήθηκαν, θεωρούμε χρήσιμο να αφηγηθούμε αυτό ενός μικρού ορεινού σχολείου, όπου συμμετείχαν παιδιά διαφόρων ηλικιών, από 3 έως 10 ετών. Πρόκειται για μια **συνεργασία μεταξύ ενός νηπιαγωγείου και ενός δημοτικού σχολείου**, η οποία πραγματοποιήθηκε χάρη των κοινών εγκαταστάσεων που μοιράζονται τα δύο σχολεία. Αυτή η εμπειρία αντικατοπτρίζει πλήρως τη σύλληψη του πολύγλωσσου Kamishibai με βάση τα ημερολόγια των εκπαιδευτικών.

Π
Α
Ι
Δ
Α
Γ
Ω
Γ
Ι
Κ
Ε
Σ

Οι « **Amitiés rêvées/Ονειρεμένες φιλίες** » μετρούν τη συμμετοχή 5 τάξεων με συνολικά 64 παιδιά. Το σχολικό περιβάλλον στο οποίο διεξάγεται είναι στην πραγματικότητα μάλλον ιδιαίτερο, διότι εκτός από τα ιταλικά και τα γαλλικά στο σχολείο αυτό υπάρχει επίσης, για ιστορικούς και πολιτιστικούς λόγους, η διδασκαλία της γερμανικής γλώσσας. Το πρότζεκτ αυτό εντάσσεται στον προγραμματισμό των τάξεων και σε μια συνέχεια που επιθυμεί ο σχολικός φορέας, ο οποίος έχει ορίσει στο εκπαιδευτικό του σχέδιο ως σημαντικό σημείο τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών κύκλων του σχολείου.

Π
Ρ
Ο
Κ
Λ
Η
Σ
Ε
Ι
Σ

Στην αρχή, έπρεπε να **καθοριστούν οι ρόλοι και οι δραστηριότητες ανά ηλικιακό επίπεδο και ανάλογα με τις δεξιότητες του καθενός**. Σε αυτό το στάδιο, οι μαθητές του νηπιαγωγείου επέλεξαν τις γλώσσες, τους χαρακτήρες, τον χρόνο και τον τόπο της αφήγησης. Τα παιδιά καθόρισαν επίσης τις καλλιτεχνικές και εικαστικές τεχνικές και δημιούργησαν τις καρτέλες, με την καθοδήγηση των δασκάλων τους. Οι μαθητές του δημοτικού σχολείου ήταν υπεύθυνοι για τη συγγραφή της ιστορίας. Οι τάξεις του 2^{ου} κύκλου έγραψαν το εισαγωγικό μέρος και οι τάξεις του 3^{ου} κύκλου έγραψαν την ανάπτυξη και το

συμπέρασμα σε μια συνεργατική γραπτή παραγωγή, όπου οι ακολουθίες έπρεπε να οργανωθούν λογικά, να τηρηθεί η δομή της αφήγησης και να εφαρμοστούν ορθογραφικές και γραμματικές διορθώσεις.

Δ
Υ
Ν
Α
Τ
Α

Κάθε παιδί μπόρεσε να αφήσει ελεύθερη τη φαντασία του, αλλά ταυτόχρονα έπρεπε να σεβαστεί τα όρια που έθετε η ομάδα που έγραφε την ιστορία. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο διάλογος μεταξύ των διαφόρων τάξεων και κύκλων ήταν συνεχής και η συνοχή μεταξύ των εικόνων και των κειμένων αποτελούσε μια προτεραιότητα. Αυτό ενθάρρυνε την προσοχή και την ικανότητα ακρόασης και επέτρεψε « μια συλλογική εργασία για την επίτευξη ενός κοινού στόχου με σεβασμό στον χρόνο εργασίας των δύο σχολικών βαθμίδων ».

Amitié rênée

Σ
Η
Μ
Ε
Ι
Α

Η κύριος στόχος επικεντρωνόταν στη χρήση των γλωσσών. Τα παιδιά του νηπιαγωγείου οδηγήθηκαν στο να σκεφτούν μαζί σχετικά με τις διάφορες διαλέκτους που χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή και στην οικογένειά τους. Ο προβληματισμός αυτός ήταν μια ευκαιρία να αναδειχθεί **ο πλούτος μιας πολύγλωσσης κοινότητας** όπου η γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία δεν αποτελεί εμπόδιο αλλά έναν πόρο. Το κείμενο των "Amitiés rênées", ενώ έχει ως βάση του τα γαλλικά, καλωσορίζει πολλές άλλες γλώσσες: τα αγγλικά, τα ισπανικά, τα γαλλικά, titsch (τοπική διάλεκτος που προέρχεται από τα αρχαία γερμανικά), αλλά και τα νεπαλικά και τα ναπολιτάνικα. Ένα πολύχρωμο και ετερόκλητο σύνολο διαλέκτων που ανήκουν σε μια ετερογενή γλωσσική και πολιτιστική κληρονομιά μιας μικρής τοπικής πραγματικότητας. Εξ ου και η ανάγκη δημιουργίας μιας πραγματικής ένταξης μέσω συνεργατικών δεσμών μεταξύ του σχολικού δικτύου και των οικογενειών, οι οποίες μπόρεσαν να φέρουν τις παραδόσεις τους στο σχολείο.

	<p>LES AMIS TROUVENT UN ABRI DANS UN BUISSON ET ILS Y PLONGENT. «OUCH! (AUCH) , अहै! (ahil) ,Al»</p> <p>«AH!!» HURLE UN HERISSON: «SITE MATTI, MI SCAMAZZATE!».</p> <p>AMIE MARMOTTE EXCLAME: «WHO'S TALKING?».</p> <p>L'HERISSON: «UE IJE SÒ Ò CUMPAGNO RICC, CE STA, L'AQUIL E M'AGGIA NASSONNER»</p> <p>«WE HAVE TO HIDE TOO».</p>
<p>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>Η εργασία αυτή κατέληξε στην εκφραστική ανάγνωση του Kamishibaï σε διάφορες ομάδες παιδιών και στους γονείς τους. Πρόκειται για μια δραστηριότητα που έχει αφήσει σημαντικά ίχνη, ακόμη και μετά την ολοκλήρωσή της.</p> <p>Πάνω απ' όλα, το Kamishibaï έγινε ένα διδακτικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλη τη σχολική δομή, σε δραστηριότητες γλωσσικής ευαισθητοποίησης. Έπειτα, προκάλεσε μια έντονη περιέργεια για τις γλώσσες από όλους/ες τους/τις συμμετέχοντες/ουσες και τους γονείς, οι οποίοι μπόρεσαν να συμμετάσχουν ενεργά στη σχολική ζωή. Ενθάρρυνε επίσης τον διάλογο μεταξύ των συναδέλφων των διαφόρων κύκλων και μεταξύ του σχολικού ιδρύματος και των οικογενειών, ο οποίος είχε επιπτώσεις όχι μόνο σε παιδαγωγικό και διδακτικό επίπεδο, αλλά και στη συμβίωση: η κοινότητα αισθάνθηκε ενωμένη μέσα από αυτή την εμπειρία.</p>
<p>ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ</p>	 <p>Όσον αφορά στις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν, οι εκπαιδευτικοί έχουν να κάνουν μόνο μια παρατήρηση:</p> <p>« Η πολύ αυστηρή δομή των τεχνικών απαιτήσεων ».</p>
<p>ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ</p>	<p>« Ο διαγωνισμός δίδαξε στους μαθητές να σέβονται τις διάφορες ομάδες-τάξεις, -να συνεργάζονται ενεργά, - να αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα και την τεχνογνωσία, - να ακολουθούν τους κανόνες, - να κάνουν προτάσεις και να τις μοιράζονται με τους συμμαθητές τους, - να σέβονται τις ιδέες των άλλων, -να κατανοούν ότι η πολιτισμική και γλωσσική ποικιλομορφία είναι ένας πλούτος και όχι ένας περιορισμός χάρη σε μια διαθεματική προσέγγιση που άγγιξε τις γλωσσικές, καλλιτεχνικές και κοινωνικές δεξιότητες ».</p>

	<p>TOUT A COUP LE SOLEIL S'OBSCURCIT, DANS LE CIEL APPARAÎT UNE OMBRE...LES MAJESTUEUSES AILES DE L'AIGLE. AMIE MARMOTTE, AMI ECUREUIL ET AMI CHAMOIS LEVENT LES YEUX ET ILS CRIENT: «HELP ME! I'M SCARED!» «सहायतपा (sahayeta) गननसनुंसा!(garnuhos!) मलपाई (molai) डर(dar) लपागतयहो!(lageu!)» «Z'FELF! HÄNNE ANGSCHT! (ANGSCT)!». ILS S'ENFUIENT TRES VITE.</p>	<p>PRES D'UN RUISSEAU ILS RENCONTRENT L'AMI CHAMOIS. AMIE MARMOTTE, AMI ECUREUIL ET AMI CHAMOIS S'AMUSENT ENSEMBLE. AMIE MARMOTTE: «I'M REALLY HAPPY!» AMI ÉCUREUIL: «हजनर, hajur) म (mo)पनन(pani) धतरर (dherai) खनशशी (khusi) भए! (vaye!)» AMI CHAMOIS: «BENNE ZFREDO DO WEDER Z'GSE!»</p>
--	---	--

Θέμα 8

Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις στο νηπιαγωγείο

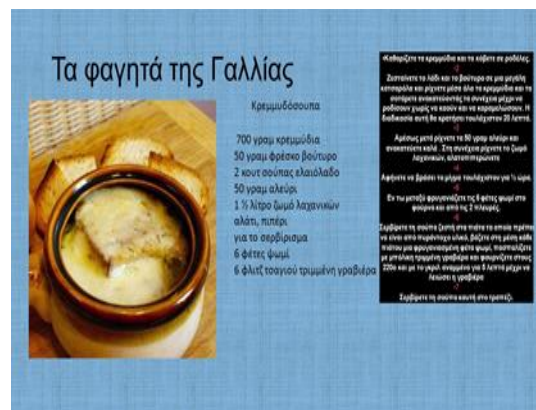
Το Kamishibai «**Αγαπημένες αναμνήσεις – Souvenirs préférées**» πραγματοποιήθηκε το 2019-2020, τη χρονιά του διαγωνισμού Kamishibai με τίτλο «Θυμάμαι – Je me souviens», από τους μαθητές του Νηπιαγωγείου Συκεών στη Θεσσαλονίκη, στην Ελλάδα.

ΠΑΙΔΙΑ

Το συγκεκριμένο κοινό αποτελείται από παιδιά προσφύγων και μεταναστών συριακής, αλβανικής, ρωσικής και κινεζικής καταγωγής. Οι γλώσσες που επιλέχθηκαν για το Kamishibai αντιστοιχούν στην καταγωγή των παιδιών, αλλά τα ίδια αποφάσισαν να εισάγουν και άλλες γλώσσες: τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η δασκάλα τόνισε τη σημασία της διεξαγωγής των διαπολιτισμικών συναντήσεων πριν από τη δημιουργία του Kamishibai, προκειμένου να γνωρίσουν τα παιδιά ορισμένα από τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας, εκ των οποίων τη γλώσσα που θα χρησιμοποιούσαν για τις ανάγκες της δημιουργίας του Kamishibai. Όπως επισημαίνει η ίδια:

Ratatouille

- Το αντίστοιχο δικό μας μπριζι, στη Γαλλία είναι πολύ δημοφιλές πιάτο, τόσο που έγινε ταινία κινουμένων σχεδίων. Είναι ένα νόστιμο και εύκολο πιάτο που συνηθίζεται στα σπίτια κυρίως της Νότιας Γαλλίας. Για να το φτιάξετε θα χρειαστείτε ελαιόλαδο, φρέσκα μυρωδικά, αρκετό σκόρδο, κρεμμύδι, κολοκύθι, μελιτζάνα, πιπεριά και ντομάτα, όλα κομμένα σε μεγάλα κομμάτια και τοποθετημένα ανά στρώσεις.

«Με ενδιαφέρει η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η αφύπνιση γλωσσών, η αξιοποίηση του γλωσσικού και πολιτισμικού υπόβαθρου των παιδιών και των οικογενειών τους, πιστεύω στα πλεονεκτήματα της πολυγλωσσίας, θεωρώ αναφαίρετο δικαίωμα τη γλώσσα και φορέα κοινωνικής ένταξης που αφορά το σχολείο και τη σύγχρονη εκπαίδευση*».

*πρωτότυπο κείμενο

<p>Δ Υ Ν Α Τ Α Σ Η Μ Ε Ι Α</p>	 <p>Τα παιδιά επέλεξαν θέματα σχετικά με τον πολιτισμό κάθε χώρας. Για τη Γαλλία, τα παιδιά ήθελαν να μιλήσουν για τα μνημεία, τη γαλλική κουζίνα και τα ποδήλατα που νοικιάζουμε για να μετακινούμαστε. Για κάθε χώρα, η δασκάλα πραγματοποίησε μια παρουσίαση power point με αντιπροσωπευτικές φωτογραφίες της θεματικής που εξετάστηκε για κάθε χώρα. Η παρουσίαση αυτή προκάλεσε συζητήσεις και ανταλλαγές διαπολιτισμικών εμπειριών στην τάξη.</p>
<p>Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α</p>	<p>Τα παιδιά συμμετείχαν στην πραγματοποίηση αυτής της διαπολιτισμικής προσέγγισης με μεγάλο ενδιαφέρον. Έκαναν συγκρίσεις μεταξύ διαφόρων πολιτιστικών πρακτικών που παρουσιάστηκαν στην τάξη και χρησιμοποίησαν αυτές τις εμπειρίες τόσο στη συγγραφή όσο και στην εικονογράφηση του Kamishibai τους.</p>

La cuisine française

Οι γαλλικές λέξεις «menu», «chef», «maitre»

Ratatouille Ρατατούι

- Το αντίστοιχο δικό μας μπριάμ, στη Γαλλία είναι πολύ δημοφιλές πιάτο, τόσο που έγινε ταινία κινουμένων σχεδίων. Είναι ένα νόστιμο και εύκολο πιάτο που συνηθίζεται στα σπίτια κυρίως της Νότιας Γαλλίας. Για να το φτιάξετε θα χρειαστείτε ελαιόλαδο, φρέσκα μυρωδικά, αρκετό σκόρδο, κρεμμύδι, κολοκύθι, μελιτζάνα, πιπεριά και ντομάτα, όλα κομμένα σε μεγάλα κομμάτια και τοποθετημένα ανά στρώσεις.

Το ψωμί , ή αλλιώς le pain (ou la baguette).

Οι Γάλλοι παίρνουν πολύ στα σοβαρά το ψωμί τους. Για τη μπαγκέτα για παράδειγμα, υπάρχουν νόμοι που καθορίζουν τη σύσταση, το μήκος και την τιμή της, ενώ για να αποκαλείται ένα κατάστημα boulangerie (φούρνος) πρέπει να ψήνει το ψωμί επί τόπου.

Τα "κρουασάν" (croissants) είναι τα γνωστά ψωμάκια σε σχήμα ημικυκλικό, σαν μισοφέγγαρο, που τα πουλάνε οι φούρνοι και τα ζαχαροπλαστεία, είτε με βούτυρο, είτε με μαρμελάδα, ή σοκολάτα κ.λπ. Ζήτησε από την καθηγήτριά σου των Γαλλικών να σου πει την ιστορία της λέξης croissant.

★ * * * ★

Θέμα 9

Διάχυση και επικοινωνία: Στρατηγική και εκδηλώσεις

Η συμμετοχή σε ένα ευρωπαϊκό έργο επιβάλλει ένα πλάνο αποτελεσματικής διάδοσης. Η επικοινωνία γύρω από ένα έργο, ακόμη και ενός σχολικού προγράμματος, αποδεικνύεται σημαντική για την ακριβή και διαφανή ενημέρωση σχετικά με τα αποτελέσματα και τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της πρωτοβουλίας, ιδίως εάν παρέχεται οικονομική στήριξη από δωρητές.

Τι σημαίνει «διάχυση»;

AOSTE. Η Τελετή απονομής των βραβείων του Διαγωνισμού των πολύγλωσσων kamishibai's 2019 « Da minha janela para o mundo – De ma fenêtrre vers le monde (Από το παράθυρό μου στον κόσμο)»
https://it.geosnews.com/p/it/valle-d-aosta/ao/remise-des-prix-du-concours-kamishibai-plurilingue-2018-2019_23638630

Είναι η ενέργεια διάδοσης των αποτελεσμάτων ενός έργου έχοντας ως προοπτική, την ανάδειξη και τη μεταφορά των γνώσεων και τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου των αποτελεσμάτων σε ένα συγκεκριμένο κοινό-στόχο μέσω επιστημονικών δημοσιεύσεων, δημόσιων βάσεων δεδομένων, συνεδρίων, σεμιναρίων, ημερίδων κ.λπ.

Τι σημαίνει επικοινωνία;

Η επικοινωνία αφορά το project στο σύνολό του και όχι μόνο τα αποτελέσματά του. Απευθύνεται σε πιο ευρύ κοινό και όχι απαραίτητα εξειδικευμένο. Ωστόσο, πρέπει κάποιος να ενδιαφέρεται για τις δραστηριότητες του project. Η γλώσσα είναι λιγότερο τεχνική, ώστε να επικοινωνούνται καλύτερα οι λεπτομέρειες και τα αποτελέσματα, και τα εργαλεία είναι προσαρμοσμένα, ώστε να απευθύνονται στο ευρύ κοινό (δικτυακός τόπος, κοινωνικά δίκτυα, βίντεο, δελτία τύπου κ.λπ.).

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Πώς μπορούν να γίνουν γνωστά τα πραγματικά αποτελέσματα ενός διαγωνισμού kamishibai ή απλώς η δημιουργία των πολύγλωσσων kamishibai;

Μια σημαντική στιγμή είναι η απονομή των βραβείων, η οποία θα μπορούσε να λάβει χώρα με την ευκαιρία πρωτοβουλιών διεθνούς κύρους, ώστε να επωφεληθούμε από την κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, γεγονός το οποίο περιλαμβάνει:

- Τη Διεθνή Ημέρα Μητρικής Γλώσσας, η οποία ανακηρύχθηκε τον Νοέμβριο του 1999 από τη Γενική Διάσκεψη του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) για την εκπαίδευση, τις επιστήμες και τον πολιτισμό, για την προώθηση της γλωσσικής και πολιτιστικής ποικιλομορφίας και την υπενθύμιση της σημασίας της πολυγλωσσίας στις κοινωνίες μας - 21 Φεβρουαρίου.
- Την εβδομάδα γαλλικής γλώσσας και γαλλοφωνίας, ένα ετήσιο πολιτισμικό γεγονός το οποίο διοργανώνεται με την υποστήριξη του Διεθνούς Οργανισμού Γαλλοφωνίας (OIF). 20 Μαρτίου: Διεθνής ημέρα γαλλοφωνίας.
- Την «Ημέρα της Ευρώπης» για τον εορτασμό της ειρήνης και της ενότητας στην Ευρώπη. 9 Μαΐου: επέτειος της Διακήρυξης Σούμαν. **Απονομή βραβείων στην Ελλάδα**
- Την Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους Γλωσσών το 2001 από το Συμβούλιο της Ευρώπης, για να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σχετικά με τον πλούτο της γλωσσικής ποικιλομορφίας και να τους εμπλέξει σε προγράμματα (26 Σεπτεμβρίου).
- Την Ημέρα των kamishibais, 7 Δεκεμβρίου.
<https://www.kamishibai-ikaja.com/en/activities/World-Kamishibai-Day-eng.html>

<https://www.education.gouv.fr/journee-europeenne-des-langues-9845>

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aνεϊρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Πρέπει επίσης να σκεφτούμε την παρουσίαση του kamishibai στο σχολικό ή ίδρυμα (πριν ή μετά την απονομή βραβείων), η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί με πολλούς τρόπους:

- Συνάντηση στο τέλος της χρονιάς με τους γονείς.
- Παρουσίαση της παραγωγής στις άλλες τάξεις της δομής.
- Παρουσίαση σε μια βιβλιοθήκη.

Είναι επίσης σημαντικό να σκεφτούμε τα εξής:

- **Έκδοση/ δημοσίευση ενός kamishibai**
 - Σε έντυπη μορφή
 - Σε ψηφιακή μορφή (site Kamilala, epub)
- **Διάχυση μέσω Internet (ψηφιακή μορφή στο YouTube, Vimeo, ...) στο site του:**
 - Σχολικού ιδρύματος
 - Του οργανισμού που προώθησε τον διαγωνισμό
 - Kamilala
- **Επικοινωνία στο ευρύ κοινό**
 - Δελτία τύπου
 - Συνέντευξη (τοπικά δίκτυα)
 - Άρθρα στον τοπικό, εθνικό, διεθνή τύπο.
 - Μέσα κοινωνικής δικτύωσης : FB, Instagram, Twitter, ...

Προσωπικές μαρτυρίες από τα ημερολόγια , σχετικά με την διάδοση του έργου:

Για τα παιδιά του Δημοτικού⁶ :

«Τα παιδιά θα δημιουργήσουν ένα λεξικό με τις λέξεις που έμαθαν κατά την εκπόνηση του έργου. Θα παρουσιάσουν/ αφηγηθούν την ιστορία στις υπόλοιπες ομάδες της δομής και θα υποδεχτούν τα πιο μικρά παιδιά, για παράδειγμα τα παιδιά

⁶ Η ηλικία των παιδιών διαφοροποιείται ανάλογα με τη χώρα.

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

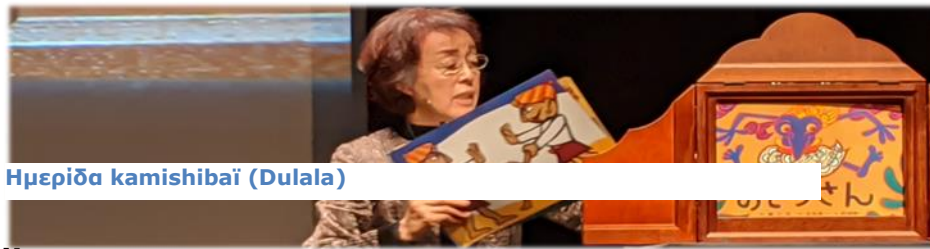
του Νηπιαγωγείου, για να παρουσιάσουν τη συσκευή, (τα χαρτόνια και το butaï) και να εξηγήσουν τι είναι το Πολύγλωσσο kamishibaï.»

« Παρουσίαση του Kamishibaï.
Δραματοποίηση της ιστορίας.

Παρουσίαση της ιστορίας στην μητρική γλώσσα των παιδιών από άλλες χώρες».

Απονομή βραβείων στην Ελλάδα

Ημερίδα kamishibaï (Dulala)

**Για τα
Νηπιαγωγεία:**

«Ανάγνωση στις άλλες τάξεις και τις οικογένειες. Παρουσίαση σε μια σχολική γιορτή του σχολείου, παρουσίαση της εργασίας τους, των σταδίων που ακολουθήθηκαν για την πραγματοποίηση του πολύγλωσσου Kamishibaï.»

Για τα παιδιά του Γυμνασίου:

«Κοινοποιώντας την εργασία στο site του Ιδρύματος.»

«Παρουσίαση στις οικογένειες, παρουσίαση του kamishibaï σε μια μικρή γιορτή mini-foire, κάτι που το σχολείο μας οργανώνει κάθε χρόνο, ώστε να επικοινωνήσουν οι εκπαιδευτικοί τις παιδαγωγικές πρακτικές.»

Παρουσίαση του Kamishibaï στους γονείς- Σχολείο Bonsuccesso, Πορτογαλία

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ημερίδα kamishibai (Dulala)

Απονομή βραβείων στην Ελλάδα

Ημερίδα kamishibai (Dulala)

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Ανείρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Θέμα 10

Διεπιστημονικότητα γύρω από την κατασκευή ενός butaï: μαθηματικά, τεχνολογία κλπ.

Αυτή είναι η περιγραφή μιας σχολικής εμπειρίας στην Πορτογαλία κατά τη διάρκεια της πρώτης έκδοσης του Διαγωνισμού Kamishibaï αυτής της κοινότητας, το 2018-2019, με τίτλο "Από το παράθυρό μου στον κόσμο" εμπνευσμένη από τη φράση του Φερνάντο Πεσσόα.

Αυτή είναι η πρώτη χρονιά που το συγκεκριμένο δημοτικό σχολείο συμμετέχει στον διαγωνισμό του πολύγλωσσου Kamishibaï. Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε από τον Νοέμβριο του 2018 έως τον Απρίλιο του 2019 με τη συμμετοχή παιδιών ηλικίας 6 έως 10 ετών.

Σε αυτό το φύλλο, παρουσιάζουμε τις μαρτυρίες της διδάσκουσας σχετικά με τη διαθεματικότητα γύρω από την κατασκευή ενός butaï.

<p>Π Α Ι Δ Α Γ Ω Γ Ι Κ Ε Σ Π Ρ Ο Κ Λ Η Σ Ε Ι Σ</p>	<p>Διαθεματική προσέγγιση σε διάφορα μαθήματα – Δόμηση της εκμάθησης που συνδέεται με τις φυσικές επιστήμες, τις γλώσσες και τα μαθηματικά</p> <p>«Όλες οι εργασίες που αναπτύχθηκαν γύρω από την κατασκευή του πολύγλωσσου kamishibaï επέτρεψαν την ανάπτυξη μάθησης που συνδέεται με την καλλιτεχνική εκπαίδευση, τις γλώσσες, την ανακάλυψη του κόσμου, τα μαθηματικά και άλλα...</p> <p>Η διαδικασία κατασκευής αυτού του πολύγλωσσου kamishibaï αποδείχτηκε μια πολύ χρήσιμη μαθησιακή εμπειρία. Πράγματι, το θέατρο kamishibaï.</p> <p>Έχει γίνει ένα ανεκτίμητο παιδαγωγικό εργαλείο το οποίο, μέσω μιας οριζόντιας προσέγγισης σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα (πορτογαλικά, μαθηματικά, ανακάλυψη του κόσμου, αγγλικά, τέχνες και αγωγή του πολίτη), ανέπτυξε μια σειρά από βασικές δεξιότητες για τους μαθητές και έδωσε περισσότερο νόημα στη μάθησή τους.</p> <p>Ξεφεύγοντας από τις παραδοσιακές πρακτικές της τάξης, οι μαθητές μπόρεσαν να συνεργαστούν και να απελευθερώσουν τη φαντασία τους.»</p> <div data-bbox="252 996 1417 1258"> </div>
--	---

<p>Δ Υ Ν Α Τ Α Σ Η Μ Ε Ι Α</p>	<p>Η κατασκευή του butaï, εντάχθηκε στο πεδίο των μαθηματικών</p> <p>«Κατά την διάρκεια των μαθημάτων, η κατασκευή του butaï, εντάχθηκε στο πεδίο των μαθηματικών. Με την κατασκευή μίνι-butais, με δραστηριότητες τάνγκραμ και με διαγωνισμό μέσα στην τάξη, τα οποία οδήγησαν στην κατασκευή του χειροποίητου butaï – με την βοήθεια των γονιών – τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν γνώσεις, σχετικές με τα μαθηματικά, όπως τα γεωμετρικά σχήματα, τα γεωμετρικά σταθερά σώματα, την έννοια των μοτίβων/ακολουθιών ακόμη και της ώρας. Οι μαθητές μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τα ονόματα διαφόρων γεωμετρικών σχημάτων και να τα συσχετίσουν με τα σχήματα αντικειμένων της καθημερινότητάς μας. Έγιναν μετρήσεις - για την κατασκευή του butaï (μίνι και κανονικό μοντέλο), για την κατασκευή των καρτελών -, συγκρίθηκαν οι αποστάσεις μεταξύ των διαφόρων χωρών στο kamishibaï, καθώς και ορισμένα γεωμετρικά</p>
--	--

	<p>στερεά που αναφέρονται σε ορισμένα μέρη του butaï. Επιπλέον, γίνεται αναφορά και σε μοτίβα, δηλαδή σε ακολουθίες. Αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής έχει επίγνωση της κανονικότητας του μοτίβου και κατανοεί ότι πρόκειται για ένα περιεχόμενο που ανήκει στα μαθηματικά. Ήταν μια εξαιρετικά θετική εμπειρία.»</p>
<p>Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α</p>	<p>Μαθαίνουμε διαφορετικά!</p> <p>«Η κατασκευή του butaï είναι μια καταπληκτική πηγή παιδαγωγικών μεθόδων: επιτρέπει στα παιδιά να μάθουν με διαφορετικό τρόπο και να είναι οι ίδιοι οι βασικοί συντελεστές.»</p>

Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α	Διαθεματικότητα	<p>«Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων δεν αφορά μόνο τα πορτογαλικά ή τις γλώσσες αλλά επίσης, τα μαθηματικά, με την κατασκευή του butaï και την κατασκευή των χαρτονιών - , με τις συγκρίσεις που έγιναν σχετικά με τις αποστάσεις των διαφόρων χωρών, που βρίσκονται στην ιστορία του Kamishibaï και με τους αριθμούς που έπρεπε να διαβάσουν οι μαθητές.</p>
Δ Υ Σ Κ Ο Λ Ι Ε Σ	Η συμμετοχή των γονιών	<p>Η βοήθεια και η συμμετοχή των γονιών ήταν πολύ σημαντικές, γιατί αυτό έδειξε το ενδιαφέρον τους για την δραστηριότητα και την μάθηση των παιδιών τους στο σχολείο. Μετέδωσαν με αυτόν τον τρόπο τις αξίες του σεβασμού και της ιδιότητας του πολίτη προς το σχολείο.»</p>
Καμία δυσκολία στη σύνδεση του έργου με τα μαθηματικά	<p>«[...]», Θα σκεφτόταν κανείς ότι είναι πιο δύσκολο να συνδέσουμε τα μαθηματικά με το Kamishibaï, αλλά αυτό δεν ισχύει. Τα πάντα είναι δυνατά. Αρκεί να γνωρίζουμε τι περιλαμβάνει το πρόγραμμα και πως μπορούμε να το συνδυάσουμε με κάθε μάθημα.»</p>	
		

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste. Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Θέμα 11

Διαθεματικότητα γύρω από την κατασκευή των καρτελών: Εικαστικές τέχνες

Εδώ θα αναφερθούμε σε μια εξωσχολική εμπειρία από την Πορτογαλία που συμμετείχε στην πρώτη έκδοση του διαγωνισμού Kamishibai στην Πορτογαλία, το 2018-2019, με θέμα "Από το παράθυρό μου στον κόσμο", εμπνευσμένο από τη φράση του Φερνάντο Πεσσόα. Αυτή είναι η πρώτη χρονιά που η δομή αυτή συμμετέχει στον διαγωνισμό του Πολύγλωσσου Kamishibai. Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε από τον Νοέμβριο του 2018 έως τον Απρίλιο του 2019 και συμμετείχαν παιδιά ηλικίας από 6 έως 10 ετών. Σε αυτό το φύλλο, παρουσιάζουμε τις μαρτυρίες που αφορούν τη διεπιστημονικότητα γύρω από την κατασκευή των καρτελών, οι οποίες προέρχονται από τα ημερολόγια του 2019.

Π Α Ι Δ Α Γ Ω Γ Ι Κ

Συλλογική εργασία πάνω στην καλλιτεχνική δημιουργία και την ανάπτυξη του καλλιτεχνικού και συγγραφικού ταλέντου κάθε μαθητή

«Το πρώτο βήμα είναι ο καταμερισμός των εργασιών μεταξύ των διαφόρων ομάδων. Σκοπεύαμε να χωρίσουμε τους μαθητές σε μικρές ομάδες, ώστε κάθε ομάδα να είναι υπεύθυνη για συγκεκριμένες εργασίες στις εικονογραφήσεις, αλλά τα παιδιά είχαν τόσο μεγάλο ενδιαφέρον που ήθελαν να δοκιμάσουν όλες τις προτεινόμενες τεχνικές καλλιτεχνικής έκφρασης και τις εικαστικές τέχνες.

Δεδομένου ότι οι ομάδες συνέβαλαν σε όλες τις φάσεις της γραπτής παραγωγής, η επιλογή των καλλιτεχνικών στοιχείων που θα εμφανίζονταν στο πολύγλωσσο kamishibai ήταν μια μεγάλη πρόκληση. Ξεπεράσαμε αυτό το δίλημμα ψηφίζοντας μέσα στην τάξη.»

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

<p>Ε Σ Π Ρ Ο Κ Λ Η Σ Ε Ι Σ</p>	
<p>Δ Υ Ν Α Τ Α Σ Η Μ Ε Ι Α</p>	<p>Καλλιτεχνική αφύπνιση</p> <p>«Το εργαστήριο επέτρεψε στα παιδιά να εξερευνήσουν τη δημιουργικότητά τους μέσω της ζωγραφικής και του σχεδίου. Οι χειρωνακτικές δραστηριότητες, κατά τη δημιουργία των σεναρίων, επέτρεψαν τον πειραματισμό των εκφραστικών δυνατοτήτων των πινέλων, των σφουγγαριών, των χαρτιών με διαφορετικά χαρακτηριστικά, καθώς και του συνδυασμού διαφορετικών χρωμάτων. Για τον εμπλουτισμό των καρτελών προτιμήθηκε η χρήση ανακυκλώσιμων υλικών και στοιχείων από τη φύση, καθώς δεν είχαμε μεγάλη ποικιλία υλικών στο εργαστήριο. Τα παιδιά είχαν επίσης την ευκαιρία να παρατηρήσουν διαφορετικούς οπτικούς κόσμους, από την τοπική ιστορική κληρονομιά (κάστρα, ζωολογικός κήπος) έως την παγκόσμια φυσική κληρονομιά (ωκεανοί, δάση του Αμαζονίου) και να τα αναπαραστήσουν στο πολύγλωσσο kamishibaï. Η συνεργασία μεταξύ των παιδιών ευνοήθηκε επίσης κατά τη διάρκεια της καλλιτεχνικής δημιουργίας των καρτελών, επιτρέποντας στα παιδιά να εκτιμήσουν το έργο του άλλου και να το συζητήσουν..»</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Α Π Ο Τ Ε Λ Ε Σ Μ Α Τ Α</p>	<p>Πολυθεματικό έργο - Γραπτή παραγωγή, εικαστικές τέχνες, γλώσσες και σχολικό περιεχόμενο</p> <p>«Τα παιδιά εξέφρασαν την προτίμησή τους για τις εικαστικές τέχνες και για νέους τρόπους εκτίμησης του κόσμου, για την ευκαιρία να εκφραστούν ελεύθερα μέσα από την ζωγραφική και το σχέδιο. Με αυτό το καλλιτεχνικό project, μπόρεσαν να αναπτύξουν την αισθητική και την καλλιτεχνική τους ευαισθησία και να χρησιμοποιήσουν διαφορετικά υλικά για την καλλιτεχνική έκφραση. Η εκπόνηση των χαρτονιών του kamishibai επέτρεψε επίσης στα παιδιά να οικοδομήσουν μια μαθησιακή διαδικασία βασισμένη στο σχολικό περιεχόμενο, αναδεικνύοντας τον τομέα των επιστημών.»</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Δ Υ Σ Κ Ο Λ Ι Ε Σ</p>	<p>Η διαχείριση του χρόνου</p> <p>«Η διαχείριση του χρόνου ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσαμε, καθώς ο προβλεπόμενος χρόνος ανά εβδομάδα για την ολοκλήρωση του kamishibai ήταν λίγος. Η κατασκευή των χαρτονιών είναι ένα κρίσιμο έργο για το τελικό προϊόν, το οποίο είναι το πολύγλωσσο kamishibai. Ως εκ τούτου, θα χρειαζόταν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για να συζητήσουν τα παιδιά μεταξύ τους, να διαπραγματευτούν, να πειραματιστούν με τις διάφορες δυνατότητες έκφρασης, να εκτιμήσουν και να επιλέξουν τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουν».</p>

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Ανείρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste. Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Θέμα 12

Διήγηση και αφήγηση στο πολύγλωσσο kamishibaï

Σε κάθε δραστηριότητα εκπαίδευσης και κατάρτισης, το παραμύθι είναι θεμελιώδες, καθώς περιλαμβάνει πολλαπλές λειτουργίες, απλές ή σύνθετες, από τη βραχυπρόθεσμη απομνημόνευση έως την ικανότητα "δημιουργίας αναμνήσεων", από την ανταλλαγή συλλογικών εμπειριών έως την καθαρή ψυχαγωγία. Καθορίζει μια βαθύτερη κατανόηση του εαυτού μας και του κόσμου μέσω της ικανότητάς του να επενδύει, να μαγεύει τους ακροατές/αναγνώστες. Επιπλέον, το kamishibaï χρησιμοποιήθηκε στην Ιαπωνία για να προσελκύσει τα παιδιά και να τους πουλήσει γλυκά, επειδή δεν υπάρχει τίποτα καλύτερο από το να λες μια ιστορία με εικόνες.

Όταν παράγετε ένα κείμενο για το kamishibaï, πρέπει να λάβετε υπόψη σας το γεγονός ότι περνάτε από την άλλη πλευρά του καθρέφτη. Από ένα γοητευμένο κοινό, γίνεστε ο/η δημιουργός μιας ιστορίας που πρέπει να αιχμαλωτίσει το κοινό.

Για το σκοπό αυτό, η ιστορία του πολύγλωσσου kamishibaï, πρέπει να τηρεί ορισμένους κανόνες για να είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική: σύντομες προτάσεις, μια απλή, συνεκτική ιστορία στην οποία μπορούν να εισαχθούν λέξεις από άλλες γλώσσες που να αφομοιώνονται από το κείμενο, χαρακτήρες με σαφώς καθορισμένα χαρακτηριστικά.

Οι μαρτυρίες στα ημερολόγια των προγραμμάτων kamishibaï μας δείχνουν ποιες διαδικασίες ακολούθησαν οι δάσκαλοι και οι υπεύθυνοι των προγραμμάτων για την παραγωγή του διηγήματος, εμπειρίες που αποτελούν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα μεθοδολογίας.

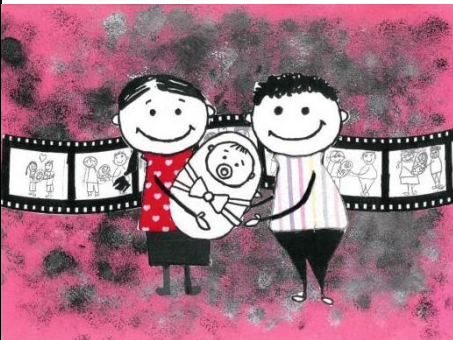
Για την κατασκευή της ιστορίας, **το σημείο εκκίνησης** είναι ασφαλώς η ανάγνωση των πολύγλωσσων kamishibaïs για να εξοικειωθούμε με την κειμενική τυπολογία που πρέπει να είναι κατάλληλη για αυτό το είδος εργαλείου. Η προσέγγιση της αφήγησης, ανάλογα με την ηλικία ή την κατάσταση της ομάδας, μπορεί να αποκαλυφθεί εξίσου σημαντική. Το στοιχείο αφορμής μπορεί να είναι μια ιστορία που διαβάζεται, μια ταινία, ένα ποίημα, ένα τραγούδι ή μια ομαδική συζήτηση.

«Η ιστορία "Το κοτοπουλάκι και το φουντούκι" ήταν μια επανεπεξεργασία μιας ιστορίας που διαδραματιζόταν στο δάσος και είχε ως πρωταγωνιστές κάποια άγρια ζώα».
(Νηπιαγωγείο, Vallée d'Aoste)

«Διαβάσαμε ιστορίες kamishibai. Τα παιδιά άκουσαν την ανάγνωση του κειμένου: "Η κάμπια που κάνει τρύπες" / "Il piccolo Bruco Maisazio" (Ο μικρός Bruco Maisazio) / "Η πολύ πεινασμένη κάμπια" / "Rupsje Nooitgenoeg" σε διαφορετικές γλώσσες. (...) Στη συνέχεια καθορίστηκαν οι χαρακτήρες, ο τόπος, ο χρόνος και το σενάριο για μια ιστορία που τα παιδιά επινόησαν σε ομάδες και στη συνέχεια συλλογικά.» (Δημοτικό, Vallée d'Aoste)

«Δημιουργήσαμε τις ιστορίες μέσα από μια συζήτηση με τα παιδιά, όπου αποφασίστηκαν οι χαρακτήρες και η πλοκή της ιστορίας.» (Δημοτικό, Vallée d'Aoste)

«Με βάση το ντοκιμαντέρ "Home", που είδαμε με την τάξη στην αρχή της χρονιάς, οι μαθητές φαντάστηκαν το θέμα και εισήγαγαν την ιδέα του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος που συνδέεται με τους χαρακτήρες.» (Γυμνάσιο, Vallée d'Aoste)

Αυτή η φάση ανακάλυψης συχνά εισάγεται ή ακολουθείται, ανάλογα με την περίπτωση, από την επεξεργασία της ιστορίας και τον **προβληματισμό σχετικά με την αφηγηματική δομή**, καθώς και από ασκήσεις **δραματοποίησης** και ανάγνωσης.

«[...] δουλέψαμε πολύ πάνω στα συναισθήματα σε αυτό το project: αρχικά στην ανάκληση αναμνήσεων, στη συνέχεια στην έκφραση φόβου για τη συγγραφή της ιστορίας και τέλος στην έκφραση διαφόρων συναισθημάτων κατά την ανάγνωση (έκπληξη, φόβος).» (Γαλλία)

Για τη δημιουργία της ιστορίας, η συνεργασία στην ομάδα είναι θεμελιώδης, εφόσον είναι απαραίτητο να σκεφτούμε την εισαγωγή των διαφόρων γλωσσών με φυσικό τρόπο, να ελέγξουμε ότι η αντιστοιχία με την εικόνα είναι κατάλληλη και το κείμενο συνεκτικό, κατανοητό, αποτελεσματικό και, φυσικά, σωστό.

«Όσο οι μαθητές μεγαλώνουν, η χρήση του kamishibai διαφοροποιείται, όπως και τα θέματα που διηγούνται και τα κειμενικά είδη. Για την ακρίβεια, διδάσκοντας σε μια τάξη μαθητών της πέμπτης δημοτικού, δουλέψαμε πρώτα πάνω στις αναμνήσεις και στο πώς να λέμε ιστορίες στον αόριστο. Στη συνέχεια οι μαθητές έγραψαν το κείμενο και το διορθώσαμε μαζί. Τέλος, χωρίσαμε την ιστορία σε μικρά κομμάτια.» (Δημοτικό, Vallée d'Aoste)

«Κάθε μαθητής έφτιαξε μίνι-χαρτόνια της ιστορίας και έφτιαξε το δικό του θέατρο από χαρτόνι (butai από χαρτόνι). Τα παιδιά έγραψαν τα κείμενα στον υπολογιστή και διαβάσαμε την ιστορία μαζί. Στη συνέχεια καθορίστηκαν οι χαρακτήρες, οι τόποι, ο

χρόνος και το σενάριο για μια ιστορία που τα παιδιά επινόησαν αρχικά σε μικρές ομάδες και στη συνέχεια συλλογικά. Η ιστορία γράφτηκε σε δεκατρείς αλληλουχίες για τις οποίες φτιάξαμε σκίτσα στα αντίστοιχα χαρτόνια.»

(Δημοτικό, Vallée d'Aoste)

Είναι μια ευχαρίστηση να βλέπεις έναν συλλογικό προβληματισμό να κινείται προς περισσότερους ατομικούς προβληματισμούς για να επιστρέψει σε ένα κοινό σχέδιο, ορατό, παρουσιάσιμο και αξιοποιήσιμο για άλλους παιδαγωγικούς σκοπούς (ιδίως την ανάγνωση). Είναι μια ευχαρίστηση να αναμειγνύονται τα είδη (προφορικό/γραπτό/τέχνη/ιστορία/γεωγραφία/γνώση του κόσμου...) με φυσικό τρόπο και σύμφωνα με τις ανάγκες.» (Γαλλία)

Πρόκειται επίσης για μια εξαιρετική εργασία επανάληψης, γραφής και εκ νέου γραφής, προσαρμογής στις εικόνες και αντίστροφα, στην οποία οι διάλογοι παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο, καθώς καθιστούν τη σκηνή δυναμική και επιτρέπουν, κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης, την παρέμβαση πολλών φωνών. Πρόκειται για ένα επίπονο έργο, το οποίο όμως ολοκληρώνεται με επιτυχία μέσω της συνεργασίας και της κοινής επιθυμίας για την δημιουργία μιας όμορφης ιστορίας. Τα παιδιά, ως συγγραφείς του πολύγλωσσου έργου τους, συμμετέχουν σε αυτό το παιδαγωγικό πρόγραμμα, το οποίο συμβάλλει στην παρακίνησή τους για μάθηση γενικά και στην καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

«Οι μαθητές έμαθαν τη σημασία του να ξαναγράφεις, να ξαναδιαβάζεις και να μη φοβάσαι να αλλάξεις πράγματα. Κατάλαβαν τη σημασία της συνολικής συνοχής. "Μεγάλο κίνητρο για τη βελτίωση της γραφής και της σύνταξης. Κατάλαβαν ότι δεν μπορείς να γράψεις "τέλεια" από την πρώτη φορά.» (Γαλλία)

«Οι μαθητές επενδύουν λίγο περισσότερο στην παραγωγή γραπτού λόγου: ειδικότερα οι μαθητές της τρίτης δημοτικού (CM2), και ως επί το πλείστον βελτιώνουν τις λεπτομέρειες των ονοματικών φράσεων, κάνουν τη διαφορά μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου.» (Γαλλία)

«Η παραγωγή γραπτού λόγου είναι ίσως η πιο τρομακτική δραστηριότητα γι' αυτά (για τα παιδιά). Έχουν επεξεργαστεί τα κείμενα επανειλημμένα. Φαίνεται, με βάση το τελικό αποτέλεσμα, ότι η εργασία αυτή ήταν επωφελής.» (Γαλλία)

Και για να επιβεβαιώσετε ότι η ιστορία λειτουργεί, η ανάγνωση με δυνατή φωνή, είναι το τελικό τεστ:

«Οι μαθητές αναγκάστηκαν να συμμετέχουν περισσότερο στα προφορικά για να εξηγήσουν τις ιδέες τους ή να διαβάσουν τους διαλόγους τους στους άλλους. Κατά τη διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων, κατάλαβαν ότι στα προφορικά, είναι απαραίτητο

να μιλούν δυνατά, να αρθρώνουν, να απευθύνονται στο ακροατήριο και να χρησιμοποιούν σωστά τις γραμματικές δομές και το λεξιλόγιο που έχουν μελετήσει.» (Γαλλία)

Τα παιδιά κλήθηκαν να διατυπώσουν σωστές και συνεκτικές προτάσεις για να διηγηθούν την ιστορία. Η ηχογράφηση των φωνών ήταν μια ευκαιρία για την εκ νέου επεξεργασία της υπαγόρευσης. Η ηχογράφηση της φωνής τους επιτρέπει στα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τα λάθη τους στην προφορά, ώστε να τα διορθώσουν.» (Γαλλία)

Θέμα 13

Kamishibaï και δραματοποίηση: εμπειρία στο Γυμνάσιο

Σε αυτό το φύλλο, αφηγούμαστε αναλυτικά την περίπτωση του 5^{ου} Γυμνασίου Ευόσμου στη Θεσσαλονίκη, μέσα από τις μαρτυρίες των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στον διαγωνισμό του Πολύγλωσσου Kamishibaï 2019-2020, με θέμα "Θυμάμαι".

Αυτό το δημιουργικό project του πολύγλωσσου kamishibaï πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου δημιουργικής γραφής με τη συμμετοχή μαθητών ηλικίας 14-15 ετών, από τον Νοέμβριο του 2019 έως τις αρχές Ιουνίου του 2020, εξ αποστάσεως και διά ζώσης.

<p>Π Α Ι Δ Α Γ Ω Γ Ι Κ Ε Σ</p> <p>Π Ρ Ο Κ Λ Η Σ Ε Ι Σ</p>	 <p>Πηγή έμπνευσης αποτέλεσε η ιστορία της πόλης της Θεσσαλονίκης που αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια ένα σταυροδρόμι πολιτισμών και γλωσσών.» Οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν σημαντικό «να επεξεργαστούν αυτό το μωσαϊκό, για να αποκαλύψουν την πολυγλωσσία και την πολυπολιτισμικότητα των μαθητών στην σύγχρονη εποχή».</p> <p>Ανάμεσα στο κοινό που συμμετείχε στο πρόγραμμα, υπήρχαν μαθητές που προέρχονται από μεταναστευτικά κύματα, ρωσικής και σερβικής καταγωγής. Οι γλώσσες που επιλέχθηκαν για το kamishibaï, ανταποκρίνονται στην καταγωγή όλων των μαθητών. Ωστόσο, αποφασίσαμε επίσης να εισάγουμε κι άλλες γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ινδικά.</p> <p>Καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της ιστορίας του kamishibaï, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν υλικό αφόρμησης (έγγραφα και βίντεο). Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, διεξήγαγαν τη δική τους έρευνα, τόσο στις σχολικές και δημόσιες βιβλιοθήκες όσο και στο διαδίκτυο.</p> <p>Μόλις συγκεντρώθηκε το απαραίτητο υλικό, η ομάδα "βούτηξε" στη δημιουργική γραφή, γράφοντας την ιστορία του πολύγλωσσου kamishibaï. Όλες οι ομάδες συνεργάστηκαν και κατέληξαν στην επιλογή των χαρακτήρων και της ιστορίας, η οποία χωρίστηκε σε επεισόδια.</p> <p>Επιπλέον, η διεπιστημονική προσέγγιση επέτρεψε την αναζήτηση βοήθειας σε διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους (γλώσσα, λογοτεχνία, ιστορία, γεωγραφία, εικαστικά) έχοντας ως σκοπό την άντληση όλων των απαραίτητων πληροφοριών.</p>
---	---

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Π Α Ι Δ Α Γ Ω Γ Ι Κ Ε Σ	<p>Οι εμπειρίες της δραματοποίησης, της σκηνοθεσίας, φωτίζουν τη θετική επίδραση που μπορούν να έχουν οι δραστηριότητες οι οποίες έχουν θεατρικό χαρακτήρα, όχι μόνο στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων, αλλά και σε βασικούς παράγοντες σχολικής επιτυχίας, ιδιαίτερα στο κίνητρο και στην αυτοεκτίμηση. Η ομάδα πέρασε «από το χαρτί» στη «δράση». Μοίρασε τους ρόλους, έμαθε ένα μέρος της ιστορίας παίζοντας και έγινε πιο ενεργή. Οι εκπαιδευτικοί σημείωσαν ότι «όλοι οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την προτίμησή τους για αυτό το είδος της δραστηριότητας και όλοι τους συνέβαλαν με ενθουσιασμό».</p> <p>Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, «αυτό το εργαστήριο προκάλεσε την επιθυμία και την ευχαρίστηση της γραφής, της ανάγνωσης, της ακρόασης και του παιχνιδιού». Με τη δημιουργία του Kamishibaï «Οι μαθητές αμφισβητούν και ανακαλύπτουν ένα νέο τρόπο να παρουσιάσουν την ιστορία τους, επιτρέποντας στο κάθε παιδί να αποκτήσει μια αναγνωρισμένη θέση μέσα στην ομάδα».</p>
Δ Υ Ν Α Τ Α Σ Η Μ Ε Ι Α	<p>Όλα τα στάδια της δημιουργίας του Kamishibaï ενθάρρυναν τους μαθητές μέσω της ανάγνωσης, της γραφής, της έρευνας και της δραματοποίησης, να συμμετέχουν στη σχολική, στη κοινωνική και στη πολιτιστική ζωή. Το Kamishibaï επίσης είναι ένα εργαλείο μάθησης της ιθαγένειας. Μπορούμε να συνδυάσουμε τις γνώσεις για τις γλώσσες με τις εγκάρσιες δεξιότητες (τον εντοπισμό, την ανάλυση και την επεξήγηση) καθώς και με τις διαπροσωπικές δεξιότητες (άνοιγμα στην ετερότητα).</p>

Μόλις ολοκληρώθηκε η ιστορία, οι μαθητές αποφάσισαν να δραματοποιήσουν την ιστορία πριν προχωρήσουν στο σχεδιασμό των πινάκων του Kamishibai. Για να γίνει αυτό, κατάφεραν να συνεργαστούν με το Μουσείο Κινηματογράφου για να κινηματογραφήσουν την ιστορία και να χρησιμοποιήσουν τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις του. Οι μαθητές τόνισαν ότι «Αυτή η εμπειρία είναι πραγματικά μοναδική και εντελώς νέα για εμάς, αφού είναι η πρώτη φορά που έχουμε την ευκαιρία να κινηματογραφήσουμε σε πράσινο φόντο με σκηνές επιλεγμένες και ζωγραφισμένες από εμάς τους ίδιους». Φυσικά, είχαν προγραμματιστεί οι πρόβες, είχε οργανωθεί η σκηνοθεσία/ η παράσταση και η ομάδα αναζητήσε κοστούμεια όσο το δυνατόν πιο κοντά στην ιστορική περίοδο. (Ένας μαθητής ρωσικής καταγωγής έφερε τη στρατιωτική στολή του παππού του), φωτογραφίες και καρτ ποστάλ που έδειχναν την πόλη, τις σημαίες των χωρών κ.λπ.

Ένα άλλο πλεονέκτημα της ενασχόλησης με το Kamishibai είναι ότι όλοι οι μαθητές ενεργοποίησαν τις γνώσεις τους σε άλλες γλώσσες (όπως αγγλικά, γαλλικά) και όσοι δεν γνώριζαν (Ιταλικά, Χίιτι), έκαναν μια έρευνα προκειμένου να συγκεντρώσουν τις απαραίτητες λέξεις, τη γραφή και τη προφορά αυτών των λέξεων συγκρίνοντας παράλληλα το γραφικό και το φωνολογικό σύστημα.

Η δημιουργία του Kamishibai ήταν η κινητήρια δύναμη που επέτρεψε να αποκαλυφθούν οι πολλές δεξιότητες των μαθητών και « να ανακαλύψουμε τις γλώσσες και τους πολιτισμούς που υπάρχουν γύρω μας μέσα στην τάξη. Οι

γλωσσικές και πολιτιστικές εμπειρίες των παιδιών έπαιξαν ρόλο καθοδηγητή στην έρευνα και τη συγγραφή τους. Τα παιδιά συνέδεσαν, αντιμετώπισαν και διατύπωσαν αυτές τις διαφορετικές εμπειρίες της πολυγλωσσίας που έχουν μεταξύ τους ώστε να τις μετατρέψουν σε ικανότητα. Στο στάδιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι τα παιδιά που η μητρική τους γλώσσα είναι άλλη από την ελληνική, μίλησαν για πρώτη φορά τη μητρική τους γλώσσα στους συμμαθητές τους. Τα

Α Π Ο Τ Ε Λ Α Σ Μ Α Τ Α παιδιά αισθάνονταν ευτυχισμένα και ικανοποιημένα με την πολυγλωσσία τους, η οποία, συνδυάζοντας τις δεξιότητες προσφοράς του γλωσσικού και πολιτιστικού ρεπερτορίου τους, τους πρόσφερε **αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση.** Ήταν αυτοί που ανέλαβαν έναν ιδιαίτερο ρόλο: μετέφραζαν τις προτάσεις στη μητρική τους γλώσσα, τις έγραφαν με το κατάλληλο αλφάβητο, βοηθούσαν τους άλλους όσον αφορά τη προφορά. Ενδυναμώθηκαν στους ρόλους τους, ένιωθαν περήφανοι γιατί είχαν περισσότερες γνώσεις από τους άλλους μαθητές που προέρχονταν όχι από το σχολείο αλλά από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Έκτοτε, η πρώτη τους γλώσσα – που μέχρι τώρα την είχαν παραμελήσει – έχει αποκτήσει πλέον αξία. **Το γλωσσικό τους υπόβαθρο αποτελούσε ένδειξη διάκρισης,** περισσότερο πνευματικής και κοινωνικής αρετής. Έπειτα, οι συμμαθητές τους, συνειδητοποίησαν τη πολυγλωσσία και την ετερότητα χάρη στην ανακάλυψη άλλων γλωσσών. Οι εκπαιδευτικοί, παραδέχτηκαν ότι,

«η όλη ενασχόληση στη δημιουργία του Kamishibai γέμισε τους μαθητές με τη χαρά της δημιουργίας δείχνοντας ότι είμαστε ανοιχτοί στις γλώσσες, έτοιμοι να τις υποδεχτούμε καθώς και να εκτιμήσουμε τις γλώσσες των συμμαθητών μας. Να είμαστε ανοιχτοί προς την ετερότητα. Επιπρόσθετα, άλλα οφέλη που εντοπίστηκαν επίσης από τους εκπαιδευτικούς, είναι: **Η**

συνειδητοποίηση των γλωσσικών και πολιτιστικών αναπαραστάσεων των μαθητών αλλά και του ίδιου τους εαυτού. Συνειδητοποίησαν τις γλώσσες της κάθε οικογένειας, την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών καθώς και την ενίσχυση του κοινωνικού δεσμού μεταξύ των μαθητών που συμμετείχαν. Σύμφωνα με την εμπειρία τους, «Το Kamishibai γίνεται

	<p>ένα διασκεδαστικό, δημιουργικό και ταυτόχρονα δυναμικό εργαλείο που ενισχύει τη γλωσσική και εγκάρσια μάθηση αλλά και τις πολλαπλές δεξιότητες που αγνοούνται στην εκπαιδευτική δομή».</p>
<p>Δ Υ Σ Κ Ο Λ Ι Ε Σ</p>	<p>Ενώ η ομάδα επρόκειτο να εικονογραφήσει το διήγημα του Kamishibai, τα σχολεία έκλεισαν λόγω της υγειονομικής κατάστασης εξαιτίας του COVID – 19. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος.</p>

Θέμα 14

Κατασκευή των καρτελών

Απαραίτητο υλικό	<p>Το υλικό ποικίλλει ανάλογα με την επιλογή της τεχνικής. Το kamishibaï πρέπει να φωτοτυπηθεί ή να εκτυπωθεί έγχρωμο σε χαρτί 250 gr έτσι ώστε οι πίνακες να κυλούν χωρίς δυσκολία στο butai/castelet και επίσης να μην καταστρέφονται.</p>
Μέγεθος των καρτελών	<p>Το χαρτόνι πρέπει να έχει διαστάσεις 37 x 27,5 cm (τυπικό μέγεθος, ελαφρώς μικρότερο από το μέγεθος A3). Μπορούμε επομένως να εκτυπώσουμε το kamishibaï σε μορφή A3 και μετά να κόψουμε τα περιθώρια.</p>
Αριθμός καρτελών	<p>Ο αριθμός των καρτελών μπορεί να κυμαίνεται από τουλάχιστον 8 έως το πολύ 14, συμπεριλαμβανομένου του εξώφυλλου. Η πρώτη εικόνα του kamishibaï θα πρέπει να είναι η εικονογράφηση του εξώφυλλου, στο οποίο θα εμφανίζεται ο τίτλος της ιστορίας. Η εικονογράφηση και το κείμενο θα πρέπει να βρίσκονται σε ξεχωριστά φύλλα και να είναι κολλημένα μεταξύ τους στο τέλος της κατασκευής τους.</p>
Μπροστινό μέρος (εικονογράφηση)	<p>Φόντο: Επιλέξτε ένα φόντο που επιτρέπει σε άλλα στοιχεία (χαρακτήρες, σκηνικά, λέξεις) να ξεχωρίζουν για την οπτική ευκρίνεια της ιστορίας. Προσοχή επίσης στην τεχνική που χρησιμοποιείται, η οποία πρέπει να εναρμονίζεται με το γραφικό περιεχόμενο.</p> <p>Χαρακτήρες: Ορίστε τους καλά, ώστε να είναι αναγνωρίσιμοι από τη μία καρτέλα στην άλλη, κυρίως αν είναι φτιαγμένες από διαφορετικά άτομα. Η χρήση ενός διακριτικού χαρακτηριστικού που μπορεί να τις χαρακτηρίσει μπορεί να βοηθήσει στην αναγνώρισή τους (π.χ.: ένας σκούφος, ένα επισημασμένο φυσικό χαρακτηριστικό των ίδιων χρωμάτων, ...).</p>

	<p>Προσοχή, επίσης, στις αναλογίες γιατί πρέπει πάντα να φανταστεί κανείς ένα κοινό τοποθετημένο σε μεγάλη απόσταση.</p> <p>Άκρες: το butaï ή το castelet θα κρύψει απαραίτητα μέρος της καρτέλας (τουλάχιστον 5 cm σε κάθε πλευρά). Ως εκ τούτου, είναι επιθυμητό να οριστεί με σαφήνεια η κύρια δράση στον ορατό χώρο της καρτέλας για την οπτική και τη κατανόηση της ιστορίας.</p>
<p>Μπροστινό μέρος (εικονογράφηση)</p>	<p>Αλληλουχία της εικόνας: Εάν σκοπεύουμε να υπάρχει μια αλληλουχία σε μία απεικόνιση που βρίσκεται στην ίδια καρτέλα, θα πρέπει να γίνει από δεξιά προς τα αριστερά, διότι όπως θα κυλούν οι καρτέλες, η οπτική θα είναι προς αυτή τη κατεύθυνση. (βγάζουμε τις καρτέλες από το butaï σύροντας προς τα δεξιά).</p> <p>Τεχνικές υλοποίησης: Η τεχνική της εικονογράφησης είναι ελεύθερη (ζωγραφική, μαρκαδόροι, μολύβια, κολάζ, φωτογραφίες κ.λπ.): υπάρχει χώρος για τη φαντασία!</p>
<p>Πίσω μέρος (κείμενο)</p>	<p>Το κείμενο που πληκτρολογείται στον υπολογιστή πρέπει να είναι συνοπτικό. Για να δώσετε μια εικόνα των ιδεών σας, προγραμματίστε να είναι από 1 έως 8 γραμμές με γραμματοσειρά 16 ανά φύλλο.</p> <p>Οι γλώσσες πρέπει να είναι τουλάχιστον 4, από ποικίλες καταστάσεις (ξένες γλώσσες, τοπικές γλώσσες, ποικιλία διαλέκτων κ.λπ.). Για να βοηθήσετε στη προφορά, πρέπει να καταγράψετε τις γλώσσες που θα ενσωματωθούν.</p> <p>Κάθε λέξη ή πρόταση που βρίσκεται σε διαφορετική γλώσσα από τη γαλλική πρέπει να μεταφραστεί στον ίδιο πίνακα (στο κάτω μέρος της σελίδας). Η προφορά των λέξεων μπορεί να αποτυπωθεί ανάμεσα σε αγκύλες (όπως για παράδειγμα : « Abuelo » προφέρεται [Abouéio]).</p> <p>Η αφήγηση πρέπει να είναι απλή, να υπάρχει συνοχή με τις εικόνες και να επιτρέπει την κατανόηση όλων των γλωσσών.</p> <p>Είναι δυνατοί διάφοροι τρόποι εισαγωγής γλωσσών στην αφήγηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - η ιστορία μπορεί να πραγματοποιηθεί στα γαλλικά και οι διάλογοι σε άλλες γλώσσες (κάθε προσωπικότητα μπορεί να μιλήσει διαφορετική γλώσσα), - οι γλώσσες μπορούν να εμφανίζονται ονοματοποιημένες, σε παιδικά τραγούδια και με λέξεις κλειδιά που αφορούν τη πλοκή κλπ.

	<ul style="list-style-type: none"> - χάρη στην αλληλοκατανόηση (λέξεις διαφανείς στα γαλλικά) ή ακόμη χάρη σε μια μετάφραση ή αναδιατύπωση στο εσωτερικό της αφήγησης.
Το τελικό προϊόν (συναρμολόγηση)	<p>Η αρίθμηση των σελίδων στο πίσω μέρος είναι πολύ σημαντική για τη συναρμολόγηση, γιατί θα πρέπει να επικολλήσουμε τα κείμενα πίσω από τις εικονογραφήσεις. Το κοινό θα δει τον εικονογραφημένο πίνακα και ο αφηγητής , το κείμενο. Πιο συγκεκριμένα, η εικόνα νούμερο 2 θα έχει το κείμενο νούμερο 3 στο πίσω μέρος, η εικόνα νούμερο 3, το κείμενο νούμερο 4 και ούτω καθεξής. Πίσω από την τελευταία απεικόνιση θα υπάρχει το κείμενο νούμερο 1.</p> <p>Ο πιο εύκολος τρόπος είναι να ετοιμάσετε λωρίδες χαρτιού με το κείμενο της ιστορίας και να τις κολλήσετε στο πίσω μέρος των αντίστοιχων πινάκων αφού ολοκληρωθούν οι εικονογραφήσεις.</p>

Το τελικό προϊόν (συναρμολόγηση)	<p>Εάν έχουμε επιλέξει μια τεχνική υλικού, δηλαδή μια απεικόνιση εμπλουτισμένη με την παρουσία ποικίλων υλικών, τότε θα ήταν απαραίτητο αρχικά να φωτογραφήσουμε τις καρτέλες, να τις φωτοτυπήσουμε και έπειτα να τις πλαστικοποιήσουμε. Με το τρόπο αυτό θα γλιστρήσουν εύκολα στο butaï κατά τη διάρκεια της παράστασης.</p>
Προσοχή	<ul style="list-style-type: none"> - μην μεταφράζετε το ίδιο κείμενο σε διαφορετικές γλώσσες. Η εναλλαγή μεταξύ των γλωσσών αντικατοπτρίζει καλύτερα την πραγματικότητα των πολυγλωσσικών πρακτικών. - μην αναπτύσσετε υπερβολικά περίπλοκες ιστορίες.

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Ανείρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.
Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Θέμα 15

Organisation des séances

Το εγχειρίδιο A προτείνει μια διαδικασία που μπορείτε να ακολουθήσετε για να οργανώσετε τις συνεδρίες υλοποίησης του πολύγλωσσου Kamishibaï. Προτείνουμε εδώ έναν πίνακα για τη διαχείριση των διαφορετικών φάσεων αυτής της δραστηριότητας. Θα σας επιτρέψει να διατηρήσετε τον έλεγχο του συνολικού έργου όσον αφορά τις δραστηριότητες, τις διαδικασίες εργασίας, το χρόνο, το τόπο καθώς και τη διεξαγωγή της παράστασης και τις προβλεπόμενες δεξιότητες για την ομάδα εργασίας.

	Μέθοδοι εργασίας (ατομικές, ομαδικές, μικρές ομάδες κ.λπ.)	Χρόνος/ διάρκεια/ ημέρα	Υλικό	Τοποθεσία (διαμόρφωση του χώρου)	Πορεία της παράστασης	Προβλεπόμενες δεξιότητες
Ανακάλυψη του kamishibaï						
Ευαισθητοποίηση των γλωσσών του περιβάλλοντος						
Δημιουργία της ιστορίας						
Εισαγωγή των γλωσσών (στο κείμενο/στις εικόνες)						
Ορισμός χαρακτήρων και φόντου						
Δημιουργία των εικονογραφήσεων						
Δημιουργία φύλλων κειμένου						
Συναρμολόγηση κείμενο+εικόνα						

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Προετοιμασία για την παράσταση: καθορισμός ρόλων, αναγνώσεις, ηχητικά εφέ...						
Παράσταση						
Διάδοση						

Θέμα 15

Organisation possible des séances pédagogiques autour du Kamishibai plurilingue

Παράδειγμα ενός πλαισίου δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκε γύρω από το πολύγλωσσο Kamishibai σε 21 βήματα

1	Παρουσίαση	Παρουσίαση και ανακάλυψη του Kamishibai: Για ποιο λόγο; Με ποιον τρόπο; Ανάγνωση δύο βιβλίων. Παρουσίαση και ανάγνωση/αφήγηση ενός Kamishibai.
2	Γλωσσική Βιογραφία	Τα παιδιά θα φτιάξουν το "γλωσσικό λουλούδι" τους παρουσιάζοντας : - τις γλώσσες που μιλάνε, - τις γλώσσες που γνωρίζουν, - τις γλώσσες που έχουν ήδη ακούσει, - τις γλώσσες που θα ήθελαν να μάθουν. Έκθεση των "γλωσσικών λουλουδιών" που δημιούργησαν τα παιδιά.
3	Προσέγγιση του θέματος	Πώς να αντιμετωπίσετε το Kamishibai Συζήτηση με τους συμμετέχοντες: αφήστε τα παιδιά να εκφράσουν τις ιδέες, τις επιθυμίες και τις απόψεις τους. Συζήτηση ιδεών σχετικά με το θέμα του γενικού διαγωνισμού και το(α) θέμα(τα) που θα εξεταστούν στο kamishibai του ιδρύματος.
4		Λογοτεχνική δημιουργία: - Καταιγισμός ιδεών: παρουσιάστε τις διάφορες ιδέες και επιλέξτε την ιστορία για να φτιάξετε το Kamishibai, - Ψηφοφορία.

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

5	<p>Λογοτεχνική δημιουργία: η ιστορία μας.</p>	<p>Επιλογή των χαρακτήρων της ιστορίας (κύριοι, δευτερεύοντες, άνθρωποι, ζώα, φυτά, λουλούδια, αντικείμενα κ.λπ.).</p> <p>Επιλογή τόπων (πόλη, χώρα).</p> <p>Επιλογή της εποχής στην οποία διαδραματίζεται η ιστορία.</p> <p>Επιλογή των γλωσσών που εισέρχονται στην ιστορία.</p> <p>Δημιουργία της αφηγηματικής δομής της ιστορίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πώς αρχίζει η ιστορία; - Ποιο είναι το πρόβλημα της ιστορίας που πρέπει να λύσουμε; - Πώς σχετίζεται αυτό το πρόβλημα με την ποικιλομορφία των γλωσσών; - Ποια είναι τα στοιχεία που θα λύσουν το πρόβλημα; - Ποια είναι τα εμπόδια; - Ποιες γλώσσες υπάρχουν στην ιστορία και για ποιο λόγο χρησιμοποιούνται; - Πώς τελειώνει η ιστορία; <p>Θα μπορούσε επίσης να υπάρξει η δημιουργία πολλών kamishibaï (εργασία σε μικρές ομάδες) με μια συλλογική ψηφοφορία στο τέλος για να αποφασιστεί ποια ιστορία θα συμμετάσχει στο διαγωνισμό.</p>
6		<p>Ψηφίστε για την τελική ιστορία Kamishibaï.</p> <p>Συνθέστε τα στοιχεία της ιστορίας διερευνώντας τη δομή της ιστορίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διάστημα - Ώρα - Αφηγητής - Πρωταγωνιστής/ήρωας/αντιήρωας - Στόχος/Κίνητρο <ul style="list-style-type: none"> - Εμπόδια/δράση - Σύγκρουση (πεποίθηση, εξουσία, καθήκον).
7		<p>Το σενάριο :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πείτε την ιστορία συλλογικά,

		<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιάστε περίπου 10 πλάκες στον πίνακα - Κόψτε την ιστορία (ένα στάδιο της ιστορίας ανά καρτέλα): <ul style="list-style-type: none"> • Καρτέλα 1: τίτλος, • Καρτέλα 2: αρχική κατάσταση, • Καρτέλα 3: πρόβλημα, • Καρτέλα 4: προσπάθεια λύσης, • Καρτέλα 5: Συνέχιση του ψηφίσματος, • Καρτέλες (6, 7, 8 και 9): ανάλυση, • Τελευταία καρτέλα (10): τέλος της ιστορίας.
8	Λογοτεχνική δημιουργία: η ιστορία μας.	<p>Αρχίστε να γράφετε την ιστορία.</p> <p>Οργανώστε την ιστορία, σεβαστείτε το θέμα, τον αποδέκτη. Εργαστείτε στην αφηγηματική δομή της ιστορίας (αρχή, μέση και τέλος).</p> <p>Δουλέψτε με τα συναισθήματα (απόθηση, θυμός, αγάπη κ.λπ.).</p>
9		<p>Γράψτε την ιστορία (8 έως 14 καρτέλες) σε φύλλα προσχεδίου.</p> <p>Καλλιτεχνική παραγωγή: ποια τεχνική πρέπει να χρησιμοποιηθεί;</p> <p>Πώς να απεικονίσετε το Kamishibai; Επιλέξτε το/τα σενάριο/α, τα χρώματα, τους χαρακτήρες, την τεχνική κ.λπ.</p>
10		<p>Συνέχιση της συγγραφής του Kamishibai.</p>
11	Εικαστικές τέχνες	<p>Ζωγραφική, κόλληση, κοπή, κατασκευή origami, μαριονέτες κ.λπ. (9 συνεδρίες)</p>
12	Montage / Τεχνολογία	<p>Δημιουργήστε συλλογικά τις διαφορετικές καρτέλες της ιστορίας (κατά μέσο όρο 3 ανά συνεδρία).</p>

		<p>Πείτε την ιστορία της κάθε καρτέλας και τοποθετήστε τους χαρακτήρες και τα διάφορα στοιχεία στην καρτέλα (κόψτε, κολλήστε τους χαρακτήρες και τα στοιχεία).</p> <p>Κολλήστε το τελικό κείμενο στο πίσω μέρος κάθε καρτέλας. Να θυμάστε ότι το κείμενο μιας καρτέλας βρίσκεται στην πίσω πλευρά της προηγούμενης καρτέλας.</p> <p>Δυνατότητα εισαγωγής λέξεων, συστημάτων γραφής στις εικόνες.</p> <p>Αριθμήστε τις καρτέλες.</p>
13		Συνέχιση των εργασιών συναρμολόγησης (3 συνεδρίες)
14	Κατασκευή ενός butaï	Τι είναι το butaï; Πως κατασκευάζουμε ένα butaï ? ⁷
15		Κατασκευή ενός butaï (3 συνεδρίες)
16		Οργάνωση διαγωνισμό για το καλύτερο butaï

⁷ Pour plus d'informations sur la création d'un butaï, vous pouvez vous référer à la fiche pédagogique suivante : Thème 10 - Interdisciplinarité autour de la fabrication d'un castelet.

17	Το Kamishibaï μπαίνει στη σκηνή	Παρουσίαση του Kamishibaï στην ομάδα
18		Παρουσίαση του Kamishibaï σε άλλες τάξεις
19		Παρουσίαση του Kamishibaï στους γονείς
20		Έκθεση των butaïs στο σχολείο

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Ανεϊρο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste. Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Θέμα 15

Οργάνωση της παράστασης: Μαρτυρίες

Αποσπάσματα από τα ημερολόγια (Γαλλία). Ανατροφοδότηση.

Οι άνθρωποι αναφέρουν τις οργανωτικές τους μεθόδους, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν από δομή σε δομή:

«Αυτό το σχέδιο είναι μεγάλο, η υλοποίησή του σε μια μεγάλη ομάδα είναι δύσκολη, [...] να ληφθεί υπόψη κάθε μαθητής χωρίς να ξεχαστούν οι στόχοι: Πώς μπορούμε να πείσουμε όλους τους μαθητές να συμμετάσχουν στην παραγωγή των πινάκων;

Πώς να διατηρήσετε την οπτική συνοχή μεταξύ των πινάκων, ώστε οι απεικονίσεις να είναι κατανοητές για το κοινό;

Πώς να αναπτύξετε μια κοινή ιστορία με τόσους πολλούς συμμετέχοντες;

Οι απαντήσεις έγιναν εμφανείς καθώς το έργο προχωρούσε.»

«Κάθε μαθητής ανέλαβε έναν χαρακτήρα της ιστορίας για να τον βάλει να πει την ιστορία του. Το μοντέλο κατασκευάστηκε από κοινού (μικρή ομάδα).»

«Η τάξη χωρίστηκε σε 8 ομάδες, κάθε μία υπεύθυνη για έναν πλήρη πίνακα»,
«Οργάνωση σε υποομάδες».

«Οι μαθητές εργάστηκαν πρώτα ατομικά: "καταιγισμός ιδεών" αναμνήσεων- γλωσσική βιογραφία. Σε μια δεύτερη φάση, σχηματίστηκαν ομάδες των 4 μαθητών (από τους καθηγητές). Κάθε ομάδα ήταν υπεύθυνη για τη συγγραφή μιας φανταστικής ανάμνησης, που αντιστοιχούσε σε έναν πίνακα kamishibai, και στη συνέχεια για την οπτική υλοποίηση (...).»

«Οι μαθητές συμμετείχαν σε όλα τα στάδια του έργου: Αρχικά εισήχθησαν στην τεχνική kamishibai (αφηγήθηκαν διάφορες ιστορίες), στη συνέχεια ανακάλυψαν και αντέδρασαν στο άλμπουμ "Je me souviens" του Georges Perec, και στη συνέχεια ανέπτυξαν αποσπάσματα αναμνήσεων (προφορικά και στη συνέχεια γραπτά), Αυτά τα πρώτα γραπτά μετατράπηκαν σε μικρά

ποιήματα (οι μαθητές προσπάθησαν να κάνουν ομοιοκαταληξίες), στη συνέχεια φαντάστηκαν τη σχεδίαση του "πίνακα" τους με τον τρόπο ενός σκίτσου και, τέλος, πραγματοποίησαν τον τελικό τους πίνακα επιλέγοντας τη δική τους τεχνική χρωματισμού (χρώμα, μελάνι, παστέλ, κ.λπ...).) "

Επικεντρωθείτε στην ανάπτυξη της ιστορίας:

1. Ατομική εργασία των μαθητών πάνω στις προσωπικές τους αναμνήσεις με βάση τις πέντε αισθήσεις, τους τόπους, τους ανθρώπους...
2. "Ταξινόμηση" των αναμνήσεων των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς: οι λέξεις ταξινομήθηκαν σε πέντε κατηγορίες
Τόπος, πρόσωπο, ήχος, χρώμα, αντικείμενο
3. Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες των τεσσάρων, έπρεπε να επιλέξουν μια λέξη από κάθε κατηγορία και στη συνέχεια να γράψουν μια φανταστική ανάμνηση με βάση αυτές τις λέξεις. Συντακτική και ποιητική γραπτή εργασία - οπτική ιδέα: ζητήστε από τους μαθητές να φέρουν παλιές φωτογραφίες που σχετίζονται με τις προσωπικές τους αναμνήσεις.
- πολυγλωσσική διάσταση: δραστηριότητα γλωσσικής βιογραφίας. Οι μαθητές του UPE2A είχαν δουλέψει προηγουμένως πάνω στη γλωσσική βιογραφία τους και στη συνέχεια παρουσίασαν προφορικά τη βιογραφία τους στους μαθητές της έκτης τάξης. Οι τελευταίοι, με τη σειρά τους, δημιούργησαν τις γλωσσικές τους βιογραφίες. Γλωσσική βιογραφία: οι μαθητές έχουν μια κενή σιλουέτα (Krumm & Jenkins, 2001) και πρέπει να τη χρωματίσουν ανάλογα με τις γλώσσες που γνωρίζουν. Πρέπει επίσης να αιτιολογήσουν την επιλογή των χρωμάτων και των περιοχών που έχουν χρωματιστεί για να εξηγήσουν τη σημασία της γλώσσας που μιλούν ή/και γνωρίζουν.
4. Σε ομάδες και στην τάξη, οι μαθητές επέστρεψαν στις αναμνήσεις που είχαν επινοήσει προκειμένου να τις εμπλουτίσουν με νέες λέξεις του λεξιλογίου και μια πιο περίτεχνη συντακτική κατασκευή.

Βιβλιογραφία

Krumm, H.-J., & Jenkins, E.-M. (2001). Kinder und ihre Sprachen - lebendige Mehrsprachigkeit. Sprachenporträts - gesammelt und kommentiert von Hans-Jürgen Krumm [Children and their languages - vibrant multilingualism: Language portraits collected and commented on by Hans- Jürgen Krumm]. Vienna, Austria: Eviva Verlag.